

Natuur.blad

België-Belgique

P.B - Antwerpen X

3/1485

Afgiftekantoor
Antwerpen X
P106230

Driemaandelijks verenigingsblad van Natuurpunt – maart - april - mei 2011 – jaargang 10 – nummer 1
verschijnt in maart, juni, september en december

Toelating – gesloten verpakking
Retouradres: Natuurpunt,
Coxiestraat 11,
2800 Mechelen

2011: Internationaal Jaar van de Bossen Natuurpunt doet mee!

Samenleving

Natuurpunt verleidt
steeds meer bedrijven

Mikpunt

Boembekemolen
komt weer tot leven

Inhoud

maart - april - mei 2011 – jaargang 10 – nummer 1

2011: Internationaal Jaar van de Bossen

Wereldwijd gaan bossen er op achteruit. Natuurpunt wil daarom meewerken aan het creëren van meer hoogwaardig bos in Vlaanderen. In 2011 zijn we op zoek naar bedrijven en leden die ons willen steunen voor de aankoop en het bebossen van gronden.

Foto: An De Wilde

Wees zuinig met zout! Over naakte en andere slakken

Als volksvijand nummer 1 kan de slak zelfs de stoerste tuinier tot tranen brengen.

Natuurpunt verleidt steeds meer bedrijven

Samenwerken met bedrijven om de biodiversiteit in Vlaanderen te versterken? Het kan perfect!

Lenteboodschappers

Vanaf zodra de lente de hoek om komt kijken, gaat iedereen op zoek naar de boodschappers van dit prachtige seizoen.

Foto: Luc Meert

6 Natuur vroeger & nu: Rosdel 23

Tien jaar geleden was er van een duurzaam beheer van Rosdel nog geen sprake.

Parkbos-Uilenbroek, divers en kleinschalig 27

Het Parkbos-Uilenbroek (Lierde, Oost-Vlaanderen) is een kleinschalig landschap met grote reliëfverschillen. Natuurpunt is hier al 17 jaar actief bezig met natuurbeheer.

10 Natuurpuntafdelingen richten energie-coöperatieve Energie voor meer Natuur op 34

Slinkende voorraden van fossiele brandstoffen, klimaatverandering, een almaar groeiende vraag naar energie... Er staan ons de komende decennia heel wat uitdagingen te wachten.

18 Boembekemolen komt weer tot leven 36

In het zuidoosten van de het reliëfrijke landschap van de Vlaamse Ardennen ligt het natuurgebied Middenloop Zwalm. Middenin dit gebied ligt de Boembekemolen.

6

Foto: Wim Dirckx

14

Foto: Aquafin

50

Foto: Vilda/Rollin Verlinde

Zin in Natuur.studie?!

Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde voor natuurbehoud en -onderzoek. Met het samenwerkingsmodel "Zin in Natuur.studie?!" geeft de dienst Studie van Natuurpunt een nieuwe impuls aan natuurstudie binnen Natuurpunt.

Doe jezelf een onvergetelijke zomer cadeau

Met JNM op kamp.

Neem Natuurpunt op in je testament

Ook als je er niet meer bent kan je nog meer betekenen dan je denkt

38 "Deze samenwerking zal ons sterker maken als vereniging" 42

De Torenavalk zorgt al meer dan 30 jaar voor het behoud en de verbetering van het leefmilieu in de regio Tielt.

Roemenië, waar vampieren koning zijn 50

Wie "Roemenië" zegt, heeft het meestal in een adem over Graaf Dracula, de vader van alle vampieren.

41

Tien jaar geleden

Inderdaad, beste Natuurpunters, het zal in december 10 jaar geleden zijn dat De Wielewaal en Natuurreservaten de handen in elkaar sloegen en in het Vlaams Parlement fier de pasgeborene, Natuurpunt, aan Vlaanderen voorstelden. Dit jaar wordt uiteraard een feestjaar en daarover zullen jullie meer horen in dit en de volgende nummers.

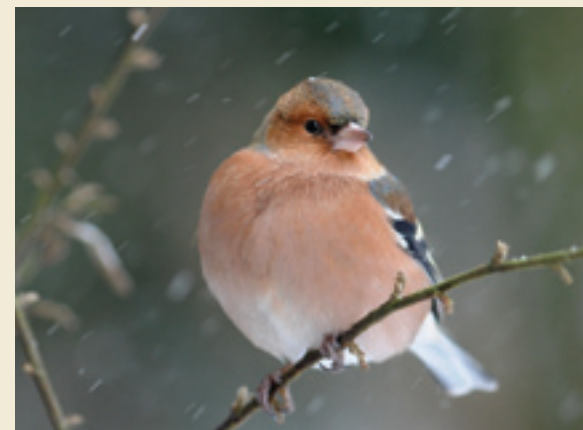
Ik heb me even de moeite genomen om mijn toespraak op te diepen die ik hield ter gelegenheid van ons ontstaan. Want om de toekomst voor te bereiden, is er niets beters dan even het verleden te overschouwen. Vele van de doelstellingen en de verzuchtingen die toen naar voor werden gebracht, bleken geen ijdele hoop. Het ledenaantal steeg tot ruim 88.000 en de oppervlakte beheerde natuurgebieden konden we meer dan verdubbelen, mede dankzij de steun van de overheid. Meer dan ooit zijn wij een gerespecteerde middenveldorganisatie geworden die via een groot aantal adviesraden haar mening kan verdedigen en naar het beleid brengen. En ik weet wel dat er kan gediscussieerd worden of we ook werkelijk de invloed hebben waarop we, gezien ons ledenaantal, recht hebben. Denk er immers aan dat geen enkele Vlaamse politieke partij meer leden heeft dan Natuurpunt... En ook de discussie of wij hardere standpunten moeten innemen mag aan bod komen. Maar laat ons vooral niet vergeten dat een consensus uiteindelijk vaak de beste oplossing is, ten minste als die bereikt wordt tussen partijen die respect voor elkaar hebben. Ik las vandaag nog als reactie op het nieuwe Mestactieplan dat Vlaanderen geen ecologisch paradijs mag worden ten koste van de economie. Ik kan daar inkomen, maar ik denk dat we dichterbij het tegenovergestelde zijn en dat men moet beseffen dat de natuur grenzen oplegt die we in een aantal gevallen aan het overschrijden zijn, zonder goed te weten wat de gevolgen zullen zijn.

In dit jubileumjaar wil ik besluiten met een positieve noot. 2011 is het Internationale Jaar van de Bossen en ook het Europees Jaar van het Vrijwilligerswerk. Ook wij zijn vragende partij om meer bos in Vlaanderen te krijgen. En dat moet ook kunnen in de vorm van stadsbossen, een dossier waaraan wij actief meewerken, maar waar nog o zoveel tegenstand mee gemoeid is. En natuurlijk zetten wij dit jaar graag onze vrijwilligers in de bloemen. Zonder de tomeloze inzet van zovelen is Natuurpunt onleefbaar. Overall waar ik kom, merk ik het enthousiasme bij al die mensen die alles veil hebben om hun afdeling, hun natuurgebied, hun studiegroep verder uit te bouwen. Zij zijn de echte pijlers van Vlaanderen in Actie, want zij zorgen meer dan wie ook voor de toekomst van deze en volgende generaties!

Walter Roggeman
Voorzitter Natuurpunt

Resultaten Tuinvogeltelling 5 & 6 februari 2011

In de voorlopige resultaten (1/03/11) heeft de vink de plek als talrijkste vogelsoort, op en rond de voederplaatsen in Vlaamse tuinen, overgenomen van de huismus. Dit is de eerste keer in 11 jaar tellen dat de huismus nationaal van de eerste plaats zou verdwijnen. De oorzaak ligt enerzijds aan een voorlopig lager aantal huismussen dan de voorbije jaren en een uitzonderlijk groot aantal vinken op de voederplaatsen. Er zijn recordaantallen bereikt voor de drie vinkensoorten: keep, vink en groenling. De sijs doet het goed maar zit (niet meer) op recordkoers. De keep en de sijs zijn trekvogels uit Scandinavië en het oosten van Europa die in de tuinen op zoek zijn naar zaden, ook bij de vink en de groenling zullen heel wat trekvogels zitten.

Vink. Foto: François Van Bauwel

We verwerkten tot nu de gegevens van 6250 enthousiaste tellers. De stad of gemeente met de meest getelde tuinen is momenteel Roeselare (West-Vlaanderen). Brasschaat, Lokeren, Zemst en Hasselt zijn de meest getelde steden en gemeenten in de andere provincies.

Bedankt aan alle tellers!

Een jonge eekhoorn slaapt in het zonnetje onder het alziende oog van mama eekhoorn. Eekhoorns hebben baat bij natuurlijke en oude bossen.

2011: Internationaal Jaar van de Bossen

Natuurpunt doet mee!

Wereldwijd gaan bossen er op achteruit. Natuurpunt wil daarom meewerken aan het creëren van meer hoogwaardig bos in Vlaanderen. In 2011 zijn we op zoek naar bedrijven en leden die ons willen steunen voor de aankoop en het bebossen van gronden.

Tekst: Frederik Mollen & Wim Sauwens

Bossen in de wereld

Bijna één derde van het landoppervlak is begroeid met bossen. Ze spelen een cruciale rol in het behoud van een klimatologisch en natuurlijk evenwicht van onze planeet. Door de opslag van grote hoeveelheden koolstofdioxide spelen bossen een belangrijke rol in het controleren van de klimaatopwarming. Meer dan driekwart van alle gekende op het land voorkomende dier- en plantensoorten vindt er een thuis en bossen voorzien 1,6 miljard mensen in hun levensonderhoud. Bossen zijn een onuitputtelijke bron van voedsel, duurzame grondstoffen, medicijnen en zuiver water, mits een zorgvuldig en duurzaam beheer. Maar net op dat vlak wringt vaak het schoentje.

Ondanks de inspanningen van de milieubeweging en de groeiende bewustwording van het ecologisch en maatschappelijk belang van bossen sinds de jaren '80, staan bossen wereldwijd meer en meer onder druk. Bossen verdwijnen nog steeds aan een razend tempo en ook de ecologische kwaliteit van de ons nog resterende wouden gaat zienderogen achteruit door o.a. versnippering en een dalende milieukwaliteit. Waar vroeger het Amazonewoud alle aandacht trok, speelt de problematiek nu wereldwijd, met landen uit Zuid-Oost Azië aan kop van het peloton. De ontbossing wordt sinds 1990 geraamd op 8 miljoen hectare per jaar of zoals het vaak symbolisch wordt uitgedrukt: 22 voetbalvelden per minuut.

Voor de Verenigde Naties redenen genoeg om 2011 uit te roepen tot het Internationaal Jaar van de Bossen. De VN benadrukt hierbij het vitale belang van bossen voor de overleving en het welzijn van de mensheid. Onder het motto "Forests for People" spoort ze daarbij wereldwijd aan tot actie.

Bossen in Vlaanderen

Met een bosbedekking van slechts 11% van het Vlaamse grondgebied zijn bossen hier, in vergelijking tot elders in Europa, een uiterst schaars goed. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (1997) voorzag daarom dat er 10.000 ha bos moest bijkomen voor het eind van het vorige millennium, maar die taakstelling

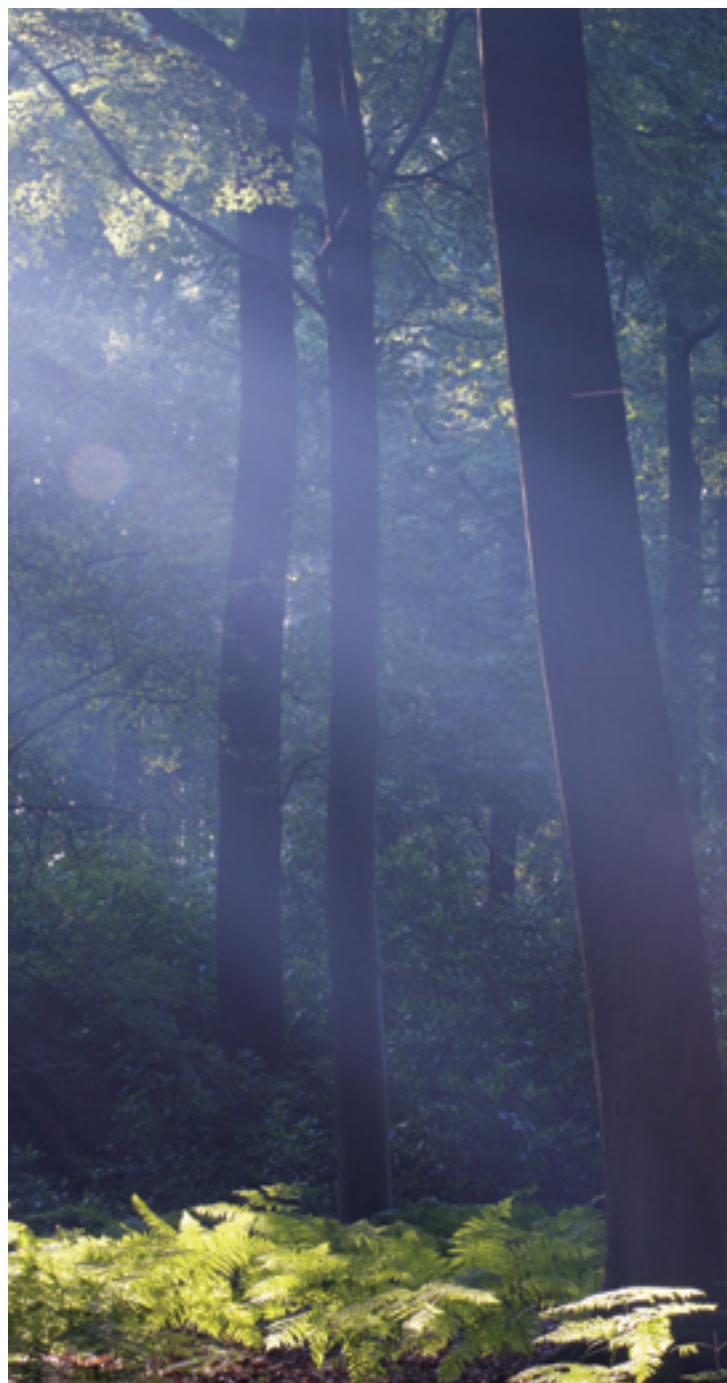

Foto: Wim Dirckx

werd tot op vandaag uitgesteld. Zo werd eind vorig jaar amper 30% van de doelstelling gehaald en is er in Vlaanderen sinds 2008 zelfs meer ontbossing dan bosuitbreiding.

“Bossen staan wereldwijd meer en meer onder druk”

Naar aanleiding van de Vlaamse verkiezingen in 2009, bracht Natuurpunt een bosmemorandum uit waarin de belangrijkste knelpunten werden aangehaald en het belang van bossen voor onze lokale biodiversiteit werd onderstreept. Ondanks het algemene principe van de “ontbossingsstop” uit het Vlaamse Bosdecreet, blijven vooral zonevreemde bossen, gelegen in woon- of industriegebieden, ernstig bedreigd omwille van talrijke achterpoortjes. In geval van verplichte boscompensatie, kiezen ontbossers vaak voor een financiële bijdrage in plaats van effectieve herbebossing. Die middelen komen terecht in het boscompensatiefonds, maar blijven vaak onbesteed door talrijke administratieve en politieke problemen die opduiken in bosuitbreidingsdossiers. Zelfs in dossiers waarvoor een sterk maatschappelijk draagvlak bestaat. Zo blijft Vlaanderen intussen op haar honger zitten en dit ondanks de vele beloftes die recent werden gemaakt in ondermeer het Vlaamse regeerakkoord 2009-2014 en de beleidsnota Leefmilieu van Vlaams minister voor Leefmilieu Joke Schauvliege.

Aandacht voor bosuitbreiding is duidelijk broodnodig, maar kwaliteitsaspecten mogen zeker niet verloren gaan. Niet alle bossen hebben dezelfde biodiversiteitswaarde. Denken we maar aan de “plantages” van cultuurpopulier, dennenbossen zonder ondergroei, of kleine geïsoleerde bosjes te midden van een intensief landbouwgebied. Dankzij de Criteria Duurzaam Bosbeheer is er de afgelopen jaren gelukkig al vooruitgang geboekt in Vlaanderen. Het aantal bosbeheerplannen opgesteld volgens die criteria en de oppervlakte FSC gecertificeerde bossen blijft jaar na jaar stijgen. In die bossen wordt steeds een evenwicht gezocht tussen de verschillende bosfuncties waarbij zowel ecologie en milieu als recreatie en houtproductie voldoende aandacht krijgen.

Natuurpunt in actie

Samen met de Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV) grijpt Natuurpunt het Internationaal Jaar van de Bossen aan om de problematiek extra in de verf te zetten en worden tal van praktische initiatieven genomen om het tij te keren.

Ongeveer een derde van de huidige oppervlakte van de natuurgebieden van Natuurpunt bestaat uit bossen. Hiermee zijn we, na de Vlaamse overheid, de tweede grootste bosbeheerder van Vlaanderen. Natuurpunt draagt dus een grote verantwoordelijkheid.

Onze bossen herbergen zeer verschillende bostypes en elk bostype staat garant voor een specifieke fauna

Plant mee met de campagne “Bos voor Iedereen”. Foto: Wim Dirckx

en flora. In de Kempen vinden we bijvoorbeeld de droge eikenberkenbossen, op rijke gronden bossen met een weelderige voorjaarsflora en in de beekvalleien de zeer natte broekbossen met berk, els en wilg. Die laatste zijn uitzonderlijk bedreigd op Europees niveau, maar vormen toch een belangrijk aandeel van de bossen van Natuurpunt

Koop een bomenpakket

Draag je eigen boompje bij aan het planten van tienduizenden nieuwe bomen in ons land en schenk Natuurpunt jouw bomenpakket! Voor 40 euro kan je tien nieuwe bomen planten en koopt Natuurpunt de grond waarop die bomen kunnen doorgroeien tot nieuwe bossen. We nodigen je uit op plantevenementen die Natuurpunt zal organiseren in die nieuwe bossen.

Stort jouw bijdrage voor een bomenpakket op rekening IBAN BE56 2930 2120 7588 BIC GEBABEBB met vermelding project 3333 – bossen. Je kan natuurlijk ook meerdere bomenpakketten schenken!

Voor meer info: Ward Stulens, 015-29 72 47, ward.stulens@natuurpunt.be.

Voor elke gift vanaf 40 euro ontvang je automatisch een fiscaal attest.

Educatief bosboeketje

Ook Natuurpunt Educatie viert het Internationaal Jaar van de Bossen. In opdracht van het Antwerpse provinciebestuur en de Antwerpse Koepel voor Natuurstudie (ANKONA) werkten zij een educatief pakket uit. Naast het gewone aanbod organiseert Natuurpunt Educatie de cursussen “bosvogels”, “zoogdieren en insecten in het bos” en paddenstoelencursussen voor beginners en gevorderden. Tenslotte komen er voor het grote publiek twee verschillende belevingsactiviteiten.

Ook in de andere provincies is er een aantrekkelijk aanbod. Natuurpunt Educatie zet in op drie succesproducten: in het voorjaar de korte cursus vogelzang “Luisteren naar het bos”, in de zomer “Nachtwacht in het bos”, op zoek naar muizen, vlermuizen en nachtvlinders en in het najaar “De smaak van het bos”, over paddenstoelen en andere bosproducten.

Speciaal voor open milieuraden en andere fora biedt Natuurpunt Educatie een informatie- en debatavond over “Natuur en Bosbeheer in Vlaanderen” aan. Hierin wordt tekst en uitleg gegeven over het bos in Vlaanderen, vroeger en nu, over zonevreemde bossen en de problemen met bosuitbreiding. Ook delicate onderwerpen, zoals boskap door natuurbeheerders worden niet uit de weg gegaan.

Afdelingen en organisaties die geïnteresseerd zijn in het organiseren van die cursussen, kunnen steeds contact opnemen met Natuurpunt Educatie. Informatie over data en plaatsen vind je op de website en in de Natuurpunt Educatiefliets (inschrijven kan via www.natuurpunt.be/mijnzines). Het is de moeite om er regelmatig naar te kijken, zo kan je ook genieten van de “Bossoort van de maand”.

www.natuureducatie.be

“Een derde van de oppervlakte natuurgebieden van Natuurpunt bestaat uit bossen”

In vele bossen passen we een nulbeheer toe waarbij we zoveel mogelijk de natuurlijke processen hun beloop laten gaan. Indien die bossen voldoende oud zijn, kunnen bomen spontaan afsterven waardoor er een open ruimte ontstaat in het bladerdek

en er extra zonlicht op de bosbodem verschijnt. Dit gat wordt snel opgevuld door jonge zaailingen die hiervan profiteren. Andere bossen met veel exoten worden omgevormd om een betere mix van inheemse boomsoorten te verkrijgen. Bossen waarbij de bomen te dicht op elkaar staan worden dan weer uitgedund om meer licht op de bodem te krijgen zodat zich een gevarieerde kruid- en struiklaag kan ontwikkelen. Die omvormingen gebeuren

Tijd voor actie. Foto: Gert Arijs – Vereniging voor Bos in Vlaanderen

meestal in verschillende fases om een geleidelijke overgang mogelijk te maken. Bij de ingrepen is het mooi meegenomen dat er hout verkocht kan worden als brandhout of soms zelfs als hoogwaardig hout voor de meubelindustrie. Tijdens het kapwerk wordt er nauw op toegezien dat de machines zo weinig mogelijk schade aan de bodem en de flora aanbrengen. Natuurpunt tracht eveneens om zoveel mogelijk houtmateriaal dat gebruikt wordt in de natuurgebieden (afrosteringspalen, zitbanken, brandhout voor verwarming van de loodsen) uit haar eigen bossen te halen.

Natuurpunt wil echter nog meer hoogkwalitatief bos verwezenlijken in Vlaanderen. In meerdere natuurgebieden gebeurt dit al. Waar ruigtes bijvoorbeeld doelbewust niet worden gemaaid, vestigen pionierboomsoorten zoals berk en wilg zich maar al te graag. Die worden dan later vaak spontaan vervangen door soorten als eik, beuk en es die de dominerende boomsoorten van het bos zullen worden. Soms planten we nieuwe bossen waarbij er gekozen wordt voor verschillende boom- en struiksoorten die hier van nature voorkomen en die goed aangepast zijn aan de plaatselijke bodem.

In beide gevallen zullen de natuurwaarden een interessante evolutie doorlopen vanaf de aanleg totdat het volwassen bosstadium bereikt wordt. Dat merk je bijvoorbeeld aan de vegetatie onder de bomen. Met behulp van een doordacht inrichtingsplan en beheer zoals de aanleg en het behoud van open plekken en brede opgaande bosranden, kunnen talrijke soorten die houden van meer open situaties ook behouden worden in het bos. Op die manier verdubbelt de biodiversiteit!

“Natuurpunt wil nog meer hoogkwalitatief bos verwezenlijken in Vlaanderen”

De nieuwe bossen compenseren grotendeels de bossen die gekapt moeten worden om plaats te maken voor andere zeer waardevolle habitats of om bedreigde dier- en plantensoorten, die niet van gesloten bos houden, nieuwe kansen te geven. Denk maar aan het herstel van heischrale graslanden of stuifduinen.

Natuurpunt schenkt Vlaanderen 100.000 bomen!

Natuurpunt viert dit jaar haar tienjarig bestaan. Om dat in de kijker te zetten, schenkt de vereniging uit haar eigen middelen 100.000 bomen aan Vlaanderen! We beginnen nog dit jaar de bomen te planten waarbij we nieuwe bossen creëren en bestaande bossen uitbreiden.

De eerste 100.000 bomen zijn een mooie start. Maar Natuurpunt wil nog verder gaan en lanceert daarom de campagne **“Bos voor Iedereen”**. Tijdens

De eekhoorn, een typische bosbewoner. Foto: Luc Meert

die campagne zal Natuurpunt op zoek gaan naar fondsen van particulieren en bedrijven om in heel Vlaanderen nieuwe waardevolle bossen aan te leggen. Wil jij samen met Natuurpunt bomen planten, die kan je een bomenpakket kopen. Ook bedrijven die bossen belangrijk vinden, kunnen een bijdrage storten, die zal gebruikt worden voor de aanleg van nieuwe bossen.

Bos voor Iedereen

Natuurpunt gaat op zoek naar locaties met een hoge meerwaarde, zowel voor de natuur als voor andere betrokkenen zoals gemeentes, sponsorende bedrijven of specifieke doelgroepen zoals recreanten of jongeren. Stadsbossen, speelbossen en geboortebossen zijn enkele interessante mogelijkheden waarbij een zeer divers publiek van het bos zal kunnen genieten. Uitbreiding van bestaande boscomplexen of het herstel van verdwenen bossen kan natuurlijk ook.

Kortom, in 2011 zetten we onze bossen volop in de bloemetjes. We zullen lobbyen voor noodzakelijke beleidsbeslissingen rond bos en steken samen de spade in de grond op verschillende plaatsen in Vlaanderen voor meer hoogwaardig bos. Hopelijk doe jij ook mee! www.natuurpunt.be/bosvooriedereen

Wees zuinig met zout!

Over naakte en andere slakken.

Wie smelt er niet bij het aanschouwen van een lieveheersbeestje of een vlindertje naar keuze. Er zijn nu eenmaal van die beestjes die niemand onbewogen laten. Zo ook de slak, maar wellicht om een andere reden. Als volksvijand nummer 1 kan ze de stoerste tuinier tot tranen brengen. Die slijmerige rosse, schaamteloos blote wegslakken die bij vochtig weer ongevraagd uit het niets opduiken doen ook niet-tuiniers gruwelen. Zout erop, weg ermee! En dan zeggen ze: "Alles in de natuur heeft zijn nut". Het zijn nochtans de slakken die de meest overtuigende natuurliefhebber aan dat adagium doen twijfelen. Hoog tijd voor een Close up vol mooie kantjes van lelijke beestjes.

Tekst: Peter De Ridder, foto: zwart gerande tuinslak, An De Wilde

De rode wegslak raspt niet alleen je slablaadjes en sierplanten aan flarden, maar composteert allerlei dingen terwijl je slaapt en ruimt en passant met evenveel gusto achtergebleven hondendrollen, braaksel of gemorste frieten op. Die ze daarna doorspoelt met restjes uit rondslingerende bierblikjes. Iemand moet het doen, en wie doet het haar na?

Wijngaardslak, segrijnslak, het bekt niet zo lekker. Geef ze een Franse naam ("Escargot de Bourgogne", "Petit-gris") et voilà: een stukje rubber wordt een delicatessen. Naaktslakken verloren in de loop van de evolutie hun huisje, maar hun vlees zou van eenzelfde kwaliteit moeten zijn. Ze opeten is een andere benadering van het slakkenprobleem in je moestuin! Vroeger werd er toch ook hoestsiroop gemaakt van die rosse wegslakken? En tegenwoordig maken ze van het slijm dure huidproducten...

De slak is met meer dan 90.000 soorten in zee en op het land een oeroud, springlevend concept. Met één belangrijke beperking: vocht. De beestjes kunnen alleen bij vochtig weer op pad; vooral op nat asfalt gaat het dan flink vooruit. Zelfs op een vochtige nacht kunnen ze per uur tot 16% van hun lichaamsvocht verliezen, en dat vooral door het overmatige verbruik van slijm. Het slijm waarover een slak voortglijdt, dat haar in staat stelt tegen ruiten op te kruipen, dat het weke lijf proper houdt en beschermt tegen de boze wereld en dat zelfs liefdesgeursporen achterlaat voor potentiële partners. Wanneer een naaktslak een zesde van haar lichaamsgewicht aan vocht kwijt is, valt ze stil en

pauzeert even om vocht op te nemen uit de met vocht verzadigde lucht. Om er dan weer in te vliegen. Bij wijze van spreken dan. Wordt het te droog, dan graaft ze zich in (tot een meter diep!) of verstopt zich op een vochtige plek. De oplossing van de slimme slakken is een eigen huisje maar ook zij blijven binnenshuis als het te warm is, of te koud. Sneldrogend slijm sluit hun huisje dan hermetisch af. Tuinslakken werken in ons klimaat maar zo'n 6 maanden van de 12; de overige 6 maanden brengen ze door met wachten.

Huisjesslakken bouwen hun mobiele meegroeiwoning uit kalk. De evolutie ging hiermee aan de slag en toverde steeds weer nieuwe variaties op de spiraalvorm tevoorschijn met fraaie windingen, een rijk kleurenpalet en subtiele sculpturen, tot grote vreugde van verzamelaars.

Mijn bekentenis heb ik voor het slot bewaard. Ik heb iets met slakken. Mijn favoriet is de vale regenslak. Qua naam niet direct een hoogvlieger en qua gestalte evenmin. 't Is een miniem beestje met een exquis gesculpteerd torenhuisje, dat zelfs een deurtje heeft. Speciaal voor dit slakje metselde ik in onze voortuin met kalkmortel enkele muurtjes, die ik daarna regelmatig heb begoten met regenwater voor zover het KMI daar al niet voor zorgde. Het resultaat is een mooie populatie slakjes met een mat van muurmos om op te grazen en kalk voor een mooi huisje. Dit alles tot grote verbazing van de burens, overigens. Ik vrees dat het mijn reputatie in de straat geen goed heeft gedaan.

Willy Ibens, foto: Greet Hermans

Willy Ibens is Algemeen Directeur van Natuurpunt en was er bij tijdens de start van de nieuwe vereniging, 10 jaar geleden.

10 jaar Natuur voor Iedereen.

In december 2011 wordt Natuurpunt 10 jaar. Dat vieren wij een heel jaar lang onder het motto "10 jaar Natuur voor Iedereen", met als hoogtepunt een Natuurpuntfeest in Gent op 10 december 2011.

10 jaar jong. Toch liggen de roots van Natuurpunt in het midden van de 20ste eeuw. De Wielewaal werd "gesticht" in 1933, de Belgische Vogelreservaten (later BNVR en vervolgens Natuurreservaten) werd opgericht in 1951.

50 jaar later waren er twee bloeiende verenigingen met éénzelfde gemeenschappelijk doel: een blijvende plaats geven aan de natuur in Vlaanderen. Wel twee verschillende culturen, aanpak en accenten. Maar niet onbelangrijk: met een steeds meer overlappend netwerk van geëngageerde leden, vrijwilligers en afdelingen.

In 1998 kwam vanuit de vrijwilligers de vraag om gesprekken aan te knopen en te streven naar een betere samenwerking tussen De Wielewaal en Natuurreservaten. Het werd een fusie. Na heel veel overleg en wat water in de wijn. Een fusie waarin studie, educatie, beheer en beleid evenwaardig aan bod kwamen.

Wij creëerden samen echte doorbraken. Het breed verzamelen van natuurdata en het verwerven en beheren van grote natuurgebieden. Het op de politieke agenda plaatsen van de klimaatwijziging. Het uitbouwen van sociale economie rond natuur en landschap. Het verweven van natuur, landschap en erfgoed. Het vormen en coachen van vrijwilligers.

Wij zijn er terecht fier op. Maar het werk is niet af. De volgende 10 jaar worden nog uitdagender. Meer dan ooit is onze geglobaliseerde samenleving in verandering: klimaatwijziging, bevolkingsgroei, schaarste aan grondstoffen en energie, verlies aan biodiversiteit...

De volgende maanden steken we de koppen bij elkaar. Zoekend naar vernieuwing, doorbraken en uitdagingen. Om het boeiend te houden voor onze leden en vrijwilligers en om samen de natuur een stem te geven. Een stem die wordt gehoord en die overtuigt.

Doet u opnieuw mee?

Natuur.oriolus

In het vierde nummer van Natuur.oriolus 2010 krijgen we een overzicht van 20 jaar wintervogeltellingen. Verspreid over Vlaanderen worden jaarlijks op vaste punten de vogels geteld in het zogenaamde PTT-project. Het is duidelijk dat soorten van het landbouwgebied in de hoek zitten waar de klappen vallen. De dra-

matistische trends van de Kramsvogel. Foto: Luc Meert patrijs, de spreeuw en de ringmus spreken boekdelen. Terwijl veel bosvogels in goede doen zijn, lijkt de matkop als klimaatgevoelige soort sterk af te nemen. Het mag ons niet meer verbazen dat exoten zoals de nijlgans toenemen. Leuk is dan weer het succesverhaal van de buizerd, ook de groene specht komt nu op veel meer plaatsen voor dan 20 jaar geleden. Opmerkelijk is dat de zachtere winters eerder voor een toegenomen winterse vogelbiodiversiteit zorgen.

We lezen ook waarom het schijnbaar stevigere winterweer niet meer nonnetjes en grote zaagbekken opleverde. Blijkbaar is er toch nog meer vrieskou voor nodig om die massaal hier te krijgen. Kramsvogels daarentegen doken hier opeens op ten gevolge van de felle sneeuwval.

Alhoewel de slangenarend nog een zeldzame klant is, lijken er toch steeds meer hier te komen overzomeren, in 2010 waren er dat al zes.

Meer lezen? www.natuurpunt.be/oriolus

Natuur.focus

Twee miljoen waarnemingen in Natuur.focus

Een uitgebreid artikel legt verbanden tussen het landgebruik en biodiversiteit aan de hand van twee miljoen gegevens uit waarnemingen.be. Het patroon dat naar voor komt uit de gegevens is dat biodiversiteit aanzienlijk meer voorkomt in natuurgebieden dan elders.

Hoe kan genetisch onderzoek helpen bij het behoud van een plant als parnassia of een diersoort als de hamster? En wat doen spinnen als hun leefomgeving overstroomt?

Je leest het allemaal in het nieuwe nummer van Natuur.focus.

www.natuurpunt.be/focus

Dieren in Nesten bouwt

Dit voorjaar pakt Dieren in Nesten (één) uit met een nieuwe interactieve rubriek: Dieren in Nesten Bouwt. Samen met de kijkers bouwt presentator Chris Dusauchoit een nieuw natuurgebied voor onze inheemse dieren in nood. Dat is nodig, want of het nu over de bij, de egel of de huismus gaat, ze kunnen onze hulp allen goed gebruiken. Elke week zet Chris de kijkers aan om voor een ander dier actie te ondernemen. Dat kan met kleine ingrepen in je tuin, op je balkon of op de speelplaats: een nestkastje hangen, een vijvertje aanleggen, een bepaalde struik of boom planten etc. Samen met de kijkers bouwt Dieren in Nesten een fonkelnieuw biotoop. Natuurpunt werkte met veel plezier mee aan dit waardevolle initiatief. We vragen onze leden om vooral mee te bouwen. Jong en oud, of je nu in de stad of op het platteland woont, iedereen kan meedoen. Het is helemaal niet moeilijk om onze inheemse dieren te helpen. Op de website van Dieren in Nesten kan je de tips nalezen en, nog veel belangrijker, al je acties invoeren. Elke actie wordt omgerekend naar een aantal vierkante meters nieuw natuurgebied. 13 weken lang kan je jouw persoonlijke biotoopje beheren en uitbreiden. Al die biotoopjes vormen samen één groot natuurgebied dat we dagelijks zien groeien en diverser worden. De nieuwe reeks start op 5 maart 2011 en loopt tot 28 mei 2011. Je kan meebouwen op: www.een.be/diereninnesten. Extra tips vind je op www.natuurpunt.be/bouwmee. In het verlengde van de rubriek verschijnt er later in het voorjaar een mooi boek bij uitgeverij Borgerhoff en Lamberigts.

Foto: Phile Deprez

12 juni 2011 – Natuur.Happening 'Pajottenland'

De Kesterheide in Gooik ligt letterlijk en figuurlijk als een "groene parel" in het Pajottenland. Aan de voet van de heuvel ligt een oude fruithoeve, nu het educatief centrum "De Paddenbroek".

Hier ben je op 12 juni vanaf 8u welkom om een Europees beschermd paradijsplekje te ontdekken. Wandel of lift mee met de huifkar, proef van bio-(h)eerlijkheden en beleef onze boomgaard, ecologische moestuin en bij-enhal. Ontdek de workshops "Biodiversiteit in eigen Tuin" of doe inspiratie op bij de Low Impact Man. Onze tijdvensters spreken tot je verbeelding: 5000 jaar Pajottenland, van Neanderthalers tot de roversbende "de Tongsnijders" ... De dag sluiten we af met Peipelrock, meteen ook een feestelijk einde van de Bioweek!

www.natuurpunt-pajottenland.be - www.bioweek.be

Al jouw oude GSM's zijn waardevol

Inzamelactie met Belgacom om nieuwe bomen te planten

Van 1 maart tot en met 20 april kan je al jouw oude GSM's inleveren in een Belgacomwinkel. De meeste mobieltjes gaan een nieuw leven tegemoet als tweedehandstoestel, een minderheid wordt vermalen zodat de dure en zeldzame metalen opnieuw in elektronische componenten terechtkomen. Iedereen die een GSM bij Belgacom deponeert krijgt een kortingbon van € 10 per afgeleverde GSM. En Belgacom schenkt per GSM een boom die Natuurpunt zal planten voor de campagne "Bos voor Iedereen".

Heel wat goede redenen om overal in huis te zoeken naar toestellen die ongebruikt blijven liggen. Natuurpunt nodigt iedereen die zijn GSM binnenbrengt uit om de bomen van de Belgacomactie te planten tijdens een groot plantevenement.

Otter uitgestorven in Vlaanderen

In 2010 ging de zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt op zoek naar otters in Vlaanderen. Samen met de sponsor van de actie, dierenpark Planckendael, loofde de zoogdierenwerkgroep 500 euro uit voor degene die als eerste het bewijs kon leveren dat er nog otters voorkomen in Vlaanderen. De laatste waarnemingen dateren immers van ongeveer 10 jaar geleden.

Een half jaar intensief zoeken leverde echter geen waarnemingen op. Wel werden veel foto's van bevers, bunzingen... doorgemailed, maar geen otters. Daarom besloot de zoogdierenwerkgroep de prijs uit te loven aan het meest ottervriendelijke natuurgebied in Vlaanderen. De gelukkige winnaar werd Het Grote Netewoud. Integraal waterbeheer is een belangrijk aandachtspunt in dit gebied. Veel aandacht gaat ook naar het creëren van geschikte leefgebieden voor watergebonden planten en dieren zoals bevers en otters.

Het Grote Netewoud. Foto: Jan Dirx

Natuurpunt verleidt steeds meer bedrijven

Samenwerken met bedrijven om de biodiversiteit in Vlaanderen te versterken? Het kan perfect! Natuurpunt werkte al samen met meer dan 90 bedrijven en is dé voortrekker om het beleid rond natuur en bedrijven in een positieve richting te duwen. We werpen een blik op de mogelijkheden: bedrijven als groene stapstenen, bedrijven als partners en het verzoenen van ecologische en economische belangen.

Tekst: Benno Geertsma

Waarom

We kunnen de achteruitgang van de biodiversiteit niet stoppen zonder hulp van bedrijven. Zij hebben een grote impact en wij hebben er alle baat bij met hen samen te werken om die impact zo positief mogelijk te maken. Vanuit een economische visie op natuur kan je stellen dat de natuur dagelijks gratis diensten levert aan de economie. Denk maar aan grondstoffen, het zuiveren van water en lucht, bestuiving, recreatie, enz. Als planten en dieren te snel uitsterven en habitats op het huidige tempo vernietigd worden, kan de natuur die diensten op den duur niet meer leveren en zal ook de economie hieronder lijden. Een goed voorbeeld hiervan is de achteruitgang van de bijen en de economische kost hiervan voor de landbouw (1 miljard euro/jaar verlies in Nederland). Vandaar dat er nu ook op Europees niveau rapporten verschijnen en initiatieven worden opgestart om bedrijven meer bewust te maken, en positieve voorbeelden uit te wisselen.

In België organiseerde het kabinet van minister van Energie en Klimaat Paul Magnette eind 2010 een Europees evenement rond biodiversiteit ter afsluiting

van het Internationaal Jaar van de Biodiversiteit. Op dit evenement werd speciale aandacht besteed aan bedrijven en Natuurpunt gaf er enkele inspirerende voorbeelden. Met die aanpak wil Natuurpunt biodiversiteit en bedrijven verzoenen op drie niveaus: de integratie van biodiversiteit in de bedrijfsstrategie, de ecologische inrichting van bedrijventerreinen en een goede afstemming van bedrijfs- en natuurplannen.

“Natuurpunt gaat voor biodiverse bedrijven”

Biodiverse strategie

Natuurpunt gaat voor biodiverse bedrijven. Want zowel in het grondstoffenbeleid, aankoopbeleid, marketing of afvalverwerking kan een bedrijf maatregelen nemen die de negatieve impact op biodiversiteit verminderen. Of liever nog, de positieve impact versterken. Dat kan vooral door alle milieuregels na te leven, maar het gaat verder dan dat. Want het is niet omdat een bedrijf zich houdt aan de uitstootnorm van stikstof, dat daardoor ook de luchtkwaliteit verbetert. Het gaat bijvoorbeeld wel over een

actie@reactie

Overstromingen

Tijdens de overstromingen van eind vorig jaar bewezen de natuurgebieden dat ze niet alleen essentieel zijn voor de natuur, maar ook een onmisbare schakel vormen in het voorkomen van overstromingen. In hoger gelegen gebieden houden ze water vast en zorgen ze ervoor dat het traag naar beneden komt. Lager in de vallei zorgen ze voor de noodzakelijke ruimte om water te bergen. Op veel plaatsen liggen de win-winsituaties voor het grijpen. Het is voor Natuurpunt dan ook onbegrijpelijk dat die kansen zo weinig aandacht krijgen in de ontwerpplannen die in de nasleep van de overstromingen gemaakt worden.

Vos

De discussie over nut en noodzaak van bestrijding van de vos blijft voor grote (politieke) heisa zorgen. Natuurpunt blijft hameren op het belang van een goed afgesloten (nacht-)hok voor pluimvee. Niet zonder succes: al meer dan 100 Vlaamse gemeenten bestelden de folder, we stuurden al bijna 15.000 exemplaren de deur uit. Natuurpunt meent dat Vlaanderen meer nood heeft aan een goede informatie- en preventiecampagne, eerder dan aan de éézijdige bestrijdingsvoorstellen die nu op tafel liggen. Bekijk de folder op www.natuurpunt.be/vos

100% groene energie tegen 2050

Om de klimaatverandering en de verzuring van de oceanen tegen te gaan, moet de wereld tegen 2050

Pesticide- en kunstmestvrij groenonderhoud bij Aquafin. Foto: Aquafin

houtverwerkingsbedrijf dat werkt met FSC-gelabeld hout én meehelpt aan de uitbreiding van duurzame bossen in Vlaanderen.

Biodivers bedrijventerrein

Ook op haar eigen terrein kan een bedrijf de biodiversiteit een handje helpen door tuinen, parkings, daken of restgronden natuurvriendelijk in te richten. Door hier geen pesticiden of kunstbemesting te gebruiken en te kiezen voor planten van hier, kunnen bedrijventerreinen groenere stapstenen vormen tussen de natuurgebieden. Zo krijgt een vlinder bijvoorbeeld een extra nectarplaats op zijn tocht van het ene naar het andere natuurgebied en raakt hij minder geïsoleerd. Vandaag bestaat het huidige

bedrijfsgroen meestal uit kortgemaaide gazonnen die regelmatig bemest worden. Dat levert geen enkele meerwaarde op voor insecten, vlinders of vogels, wel integendeel.

Biodiverse omgeving

In de derde plaats gaat biodiversiteit en bedrijven over het verzoenen van de bedrijfsactiviteiten met de natuurlijke omgeving. Door die dialoog op een constructieve manier aan te gaan, boekten we mooie natuurresultaten in de Haven van Antwerpen. Andere realisaties waren de overstromingsmaatregelen binnen het Sigmoplan rond de Schelde, het grinddecreet met de grindsector of het overleg rond het Europese Natura 2000-netwerk.

koolstofneutraal zijn. Er verschenen opnieuw verschillende studies die tonen dat het kan. Als we nu resoluut kiezen voor energiebesparing, en investeren in zonne- en windenergie, kan zelfs energieslokop Europa tegen 2050 met hernieuwbare energie in z'n behoefte voorzien.

Natuurpunt onderschrijft dan ook de oproep "100% renewable energy in Europe by 2050". In eigen land willen we constructief mee zoeken naar geschikte locaties voor windmolens en natuurlijk loopt ook ons zonnepanelenproject onverminderd voort.

Plattelandontwikkeling moet natuur en milieu meer steunen

Uit de tussentijdse evaluatie van het PDPO II (periode

2007-2009) blijkt dat plattelandontwikkeling amper gebruikt wordt om iets te doen aan biodiversiteitsverlies, de watercrisis en de klimaatopwarming. Het overgrote deel van het budget wordt ingezet voor het verbeteren van het concurrentievermogen van de landbouw. De maatregelen met het grootste ecologische potentieel (soortbescherming, kleine landschapselementen), zijn bovendien relatief het minst populair. Natuurpunt vraagt dat hier verandering in komt met het nieuw Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2013 - 2020. Milieu, biodiversiteit en klimaatsveranderingen moeten prioritair zijn in het volgende GLB. Enkele op die manier kunnen we een duurzame landbouw garanderen.

Tijdelijke natuur & natuurdoelen

Je zou het haast niet verwachten, maar bedrijventerreinen hebben heel wat ecologische potenties. Naast kansen met natuurvriendelijke bedrijfstuinen, groendaken of groenschermen zijn ook de 6000 tot 12.000 hectares braakliggende bedrijfsgronden van ecologisch nut! Hier vestigt zich al snel tijdelijke natuur, ofwel "pionierssoorten". Dit zijn planten en dieren die het eerst opduiken als je niets doet op een terrein, en die een extra voedselbron en broedplaats vormen voor heel wat insecten, vlinders, amfibieën en vogels. Dankzij een recente analyse van Natuurpunt Studie van de miljoenen natuurwaarnemingen op www.waarnemingen.be, zien we bovendien dat er heel wat beschermde dier- en plantsoorten voorkomen op braakliggende industrieterreinen.

Dat die natuurwaarden nog maar weinig kansen krijgen op bedrijventerreinen, heeft voornamelijk te maken met het huidige strikte natuurbeleid. Gezien de schaarste van natuur is het logisch dat natuur goed beschermd is. Maar de strikte bescherming heeft ook een averechts effect. Namelijk dat een positieve aanpak bijna onmogelijk wordt gemaakt en dat bedrijven nu geen zin hebben in natuurmaatregelen op hun terrein uit angst voor bijkomende beperkingen of compensatieverplichtingen

Het beste voorbeeld dat het ook anders kan, is de samenwerking tussen Natuurpunt en de Haven van Antwerpen. Eurocommissaris Potočnik noemde deze aanpak vorig jaar nog "een zeer goed voorbeeld van het samengaan van ecologische en economische belangen". In het havengebied werd namelijk een permanente ecologische zone afgebakend waarbinnen compensatiegebieden zijn

opgenomen om toekomstige bedrijfsplannen mogelijk te maken. Daarnaast werden wetenschappelijk onderbouwde natuurdoelen opgesteld die bepalen aan welke ecologische vereisten bedrijven in de havenzone voor bepaalde dieren en planten moeten voldoen. Dankzij dit duidelijk afgebakende kader kunnen die bedrijven soortbeschermingsplannen opmaken die de toekomstige compensaties binnen de groene zone voorzien en dus de bedrijfsplannen sneller mogelijk maken. Bovendien genieten de bedrijven van de nodige rechtszekerheid, die heel wat voordeliger is dan het moeten stilleggen van bouwwerken voor het niet naleven van het (Europese) natuurbeleid. Daarnaast creëren we dankzij de vastgelegde natuurdoelen ook kwaliteitsvolle natuur. Mits enige aanpassing is die aanpak ook mogelijk voor andere bedrijventerreinen.

Naast hele bedrijventerreinen kunnen individuele bedrijven ook lokale (beschermde) dieren en planten meer kansen geven. Op het terrein van het chemisch bedrijf Omnichem werd bijvoorbeeld een kelder ingericht voor vleermuizen. Samen met ontzandingsbedrijf E. De Cock werd een ecologische poel voor de Europees beschermde vroedmeesterpad aangelegd. NV Wilmarsdonk integreerde zelfs nestkasten voor gierzwaluwen in de muren van haar nieuwe loods. En op een restgrond van Electrabel-GDF Suez richtten we een rietveld in die o.a. een broedplaats biedt voor de Europees beschermde bruine kiekendief. Beschermde natuur hoeft dus geen probleem te vormen, en kan juist unieke kansen bieden om de natuur een handje te helpen én het groene imago van een bedrijf te versterken.

Aan de slag

Hoe vertalen we die visie nu in de praktijk? Bekijk bedrijven als partners en beloon de goede voorbeelden, geef hen praktische tools om mee aan de slag te gaan, en ontwikkel natuurdoelen die voorzien in een

duidelijk juridisch kader om hen de nodige rechtszekerheid te bieden.

Bedrijven als partners

Partnerschappen berusten op vertrouwen en goede inzichten in elkaars belangen. Heel wat Natuurpuntvrijwilligers genieten dit vertrouwen en konden het biodiversiteitsverhaal concreet maken in meer dan 90 bedrijven zoals Nike, Ikea, Omnichem, Janssens Pharmaceutica... Die bedrijven konden overtuigd worden om mee te doen aan paddenoverzetacties, teambuildingsdagen in een natuurgebied, het ecologisch inrichten van de blusvijver voor libellen en amfibieën of om andere lokale biodiversiteitsacties te ondersteunen.

Daarnaast werkt Natuurpunt samen met duurzame bedrijven zoals Linea Trovata (zonnepanelen), Ecover (ecologische wasproducten), Weleda (ecologische verzorgingsproducten) of Eurabo (ecologisch isolatiemateriaal) interessante sponsormogelijkheden en verkoopvoorwaarden voor onze leden uit, om op deze manier een positieve impuls te geven aan de vergroening van de economie en andere bedrijven te inspireren.

Gierzwaluwnesten geïntegreerd in de nieuwe loods Wilmarsdonk.
Foto: Kathleen Quick

Vlinderbloemen ipv saaie gazonnen bij Kopal. Foto: Jan Feryn

Een restgrond van Electrabel-GDF Suez biedt de bruine kiekendief een broedplaats. Foto: Luc Meert

Praktische tools

Omdat heel wat bedrijven wel geïnteresseerd zijn in biodiversiteit, maar niet weten hoe ze eraan moeten beginnen, bundelden we alle informatie op een handige website. Je vindt er meer dan 90 bedrijfsvoorbeelden, een praktische handleiding en fiches over wat een bedrijf op haar eigen terrein kan doen rond vlinders, bijen, groendaken, houtkanten, verlichting enz. Je kan ze allemaal downloaden op www.natuurpunt.be/bedrijven.

“Ook op haar eigen terrein kan een bedrijf de biodiversiteit een handje helpen”

Greenwashing?

Zijn bovenstaande bedrijven nu ook ineens groene bedrijven? Het klopt dat er heel wat bedrijven op zoek zijn naar goedkope manieren om hun imago op te poetsen (=greenwashing). Het ophangen van een

nestkastje kan een stap in de goede richting zijn, maar betekent zeker niet dat een bedrijf opeens “groen” geworden is. Om iets te veranderen, moet je echter vaak werken via kleine stappen... die niet allemaal even succesvol zullen zijn.

Daarnaast is er bij bedrijven nood aan positieve ervaringen met natuur. Bedrijfstuinen die vrolijke vlinders aantrekken of een dagje werken of wandelen met het personeel in een natuurgebied zorgen voor leuke natuurervaringen die kunnen leiden tot grotere natuurinspanningen.

Van 90 naar 88.000?

Stel je eens voor dat al onze 88.000 leden in hun bedrijf biodiversiteitsacties op poten zouden zetten? Op dit moment hebben we al meer dan 90 positieve ervaringen met bedrijven. Dat mogen er gerust veel meer worden! Wil je in jouw bedrijf aan de slag rond biodiversiteit? Contacteer dan bedrijven@natuurpunt.be

Zonnepanelen en groendak, een ideale combinatie. Foto: Pia Zanetti, Green roof Competence Centre ZHAW

Lenteboodschappers

Zodra de lente de hoek om komt kijken, gaat iedereen op zoek naar de boodschappers van dit prachtige seizoen. De ene wacht op de eerste tjiptjaf, een ander gelooft pas in de lente als de eerste zwaluw in't land is of wanneer de eerste hommelmot komt langsgezoemd. Tijd om weer volop naar buiten te trekken. Hier alvast enkele soorten die luid en duidelijk aankondigen dat de winter definitief gedaan is.

Tekst: Sofie Versweyveld

◀ Citroenvlinder

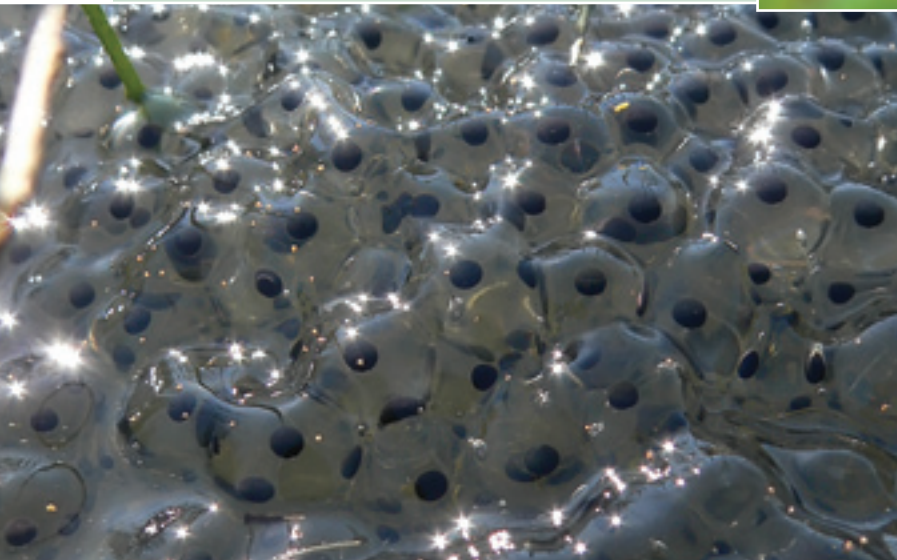
Wie kent er niet de citroenvlinder die ook wel eens citroentje wordt genoemd? De opvallende fladderaar kan je vanaf half maart gemakkelijk in de tuin aantreffen. De mannetjes van de citroenvlinder zijn felgeel, met een puntige vleugeltip. De vrouwtjes zijn een beetje groenig wit van kleur en worden soms verward worden met de witjes.

Foto: An De Wilde

▶ Brandnetel

In het voorjaar verschijnen de eerste brandnetels, een moment om naar uit te kijken want net die jonge planten zijn erg voedzaam. Op www.natuurpunt.be/recepten vind je enkele recepten. Maar de brandnetel is ook voor andere soorten niet enkel een last. Sommige rupsen zoals de rups van de dagpauwoog leven alleen van de grote brandnetel. Geef ze dus zeker een plaats in een verloren hoekje in de tuin.

Foto: Vilda/Rollin Verlinde

▶ Kikkerdril

Wie goed rondspeurt in het water kan vanaf maart kikkerdril ontdekken. Dit is het legsel van de bruine kikker, grote eiklompjes die net onder het wateroppervlak drijven. Elke klomp telt 750 tot 4500 eitjes.

Foto: An De Wilde

Tjiftjaf

De tjiftjaf is een klein vogeltje dat zijn eigen naam roept. Het overwintert in de landen rond de Middellandse Zee, maar vanaf maart klinkt zijn roep weer volop in onze streken. De tjiftjaf is overwegend bruin, met een lichte oogstreep en donkere poten.

Foto: Luc Meert

Sleedoorn

De sleedoorn is een stekelige struik die 2 tot 6 meter hoog kan worden. De plant bloeit normaal gezien van maart tot april, de bloesems zijn uitbundig wit. In streken met veel sleedoorn zoals de Voerstreek en de Vlaamse Ardennen tooien ze het landschap prachtig wit.

Foto: Vilda/Rollin Verlinde

Egel

In de lente, wanneer de temperatuur stijgt, ontwaken de egels definitief uit hun winterslaap. De egel dankt zijn naam aan zijn stekels. Het woord "egel" is afgeleid van het oude, Indo-Europese woord "egh", dat "steken" betekent. Een volwassen egel heeft gemiddeld 8400 stekels!

Foto: Tine Wouters

Gewone dotterbloem ►

De gele bloempjes van de gewone dotterbloemen kleuren vanaf maart onze natuur. Het is een overblijvende plant die groeit in nat grasland, moerasland en langs waterkanten.

Foto: Luc Meert

◀ Boerenzwaluw

Als je aan de lente denkt, dan denk je ook aan zwaluwen. Van maart tot oktober is de boerenzwaluw bij ons te gast. Boerenzwaluwen hebben een lange gevorkte staart en een rode keel. Hun rug is blauwzwart en ze hebben een roomkleurige buik.

Foto: Dieter Plu

Vechtende hazen ►

Als je hazen ziet vechten in het weiland dan weet je dat de lente daar is. Die "boksgevechten" zijn meestal pogingen van het vrouwtje (moer) om de opdringerige mannetjes (rammelaars) van haar lijf te houden. De haas kan onderscheiden worden van het konijn door zijn grootte, zijn amberkleurige iris en zijn langere oren met zwarte tippen. De rugvacht is grijs- of geelbruin, de buik wit en de wangen bleekgeel.

Foto: Vilda/Yves Adams

Klein hoefblad

In maart en april verschijnen de gele bloemen van het klein hoefblad. De plant behoort tot de naaktbloeiers, de bladeren verschijnen pas na de bloei. Tijdens de bloei zijn de bladeren beperkt tot korte, groene of rode schubjes langs de stengel.

Foto: An De Wilde

Aardhommel

Met z'n fel geel, zwart en wit gekleurd lichaam is de aardhommel een opvallende verschijning. Vanaf het vroege voorjaar kan je de donzige reuzen aantreffen. De hommelsoning trekt er namelijk al vroeg op uit om voor haar nakomelingen te zorgen. Wanneer het eerste bataljon werksters klaar staat, nemen zij de taak van babysitter over en gaat de koningin aan de leg. Van een mooie taakverdeling gesproken...

Foto: Henk Wallays

Koekoek

De koekoek is een grijze vogel met gestreepte borst en lange staart. Vanaf april kan je zijn karakteristieke roep weer horen. Het is een langeafstandstrekker die in augustus-september terugkeert naar de gebieden ten zuiden van de Sahara.

Foto: Luc Meert

Word vrijwilliger in onze bezoekerscentra!

Natuurpunt heeft over heel Vlaanderen 11 bezoekerscentra. Die zijn het uitgelezen vertrekpunt voor een boeiende verkenning van de natuurgebieden. Onze onthaalmedewerkers verwelkomen er bezoekers en bieden een antwoord op al hun vragen. Vaak kan je er ook gezellig vertoeven in een cafetaria. Martine Cornelis is sinds april 2009 elke dinsdag vrijwillige medewerkster aan het onthaal in het Natuur- en Milieucentrum De Bourgoyen in Gent.

Tekst: Liesbet Cleynhens, foto: Frank Maes

Hoe kwam je bij Natuurpunt terecht en waarom doe je vrijwilligerswerk?

Ik las in het tijdschrift van Natuurpunt Gent de oproep voor onthaalvrijwilligers. Als inwoners van Wondelgem en lid van Natuurpunt kennen we De Bourgoyen al jaren. We gaan er wekelijks wandelen en hebben het gebied enorm zien evolueren. Ook volgden we het bouwen van het Natuur- en Milieucentrum op de voet. De interesse voor de natuur is er altijd geweest en nu de kinderen groot zijn, kreeg ik meer vrije tijd.

Wat is je grootste drijfveer in het werk als onthaalmedewerkster?

Het belangrijkste voor mij is het contact met de bezoekers, de vragen naar informatie, de suggesties, de verhalen... Zo kom ik steeds nieuwe dingen te weten over het natuurgebied. Ik ben het eerste aanspreekpunt voor de bezoekers. Ze komen naar mij toe met de meest uiteenlopende vragen of de gekste gebeurtenissen. Zoals het enthousiaste koppel dat net een foto genomen had van een vos op het ijs met een waterhoen tussen de tanden. Prachtig! Of een verontruste wandelaar die meldde dat er een gewonde zwaan op de geluidsberm zat. De dierenbescherming is het arme beest komen ophalen. Ik probeer de mensen steeds zo goed mogelijk te helpen en haal daar veel voldoening uit. Verder verkoop ik boeken, brochures, kalenders, wenskaarten... en hou ik een oogje in het zeil bij de tentoonstellingen. Daarnaast digitaliseer ik alle gegevens over het bezoek aan het centrum. Zo krijgen we op

het eind van het jaar een mooi zicht op vragen als waarom mensen naar hier komen, hoeveel bezoekers er jaarlijks over de vloer komen en welke tijdelijke tentoonstelling de meeste belangstelling genoot. En onlangs breidden we de openingsuren van de cafetaria uit omdat daar veel vraag naar was.

Welke voldoening haal je uit het vrijwilligerswerk?

Je komt voortdurend in contact met nieuwe mensen en situaties. Je wordt ook opgenomen in een enthousiast team van vrijwilligers en professionals van Natuurpunt. Regelmatig komen we met z'n allen samen en maken we er een leuke en boeiende teamdag van. Dan gaan we het gebied in voor een wandeling of proberen we onze nieuwe initiatieven zelf eens uit. Bovendien is het een aangename locatie om te werken, net aan de rand van het natuurgebied.

Word vrijwilliger!

Ben jij ook geïnteresseerd om mee te werken in één van onze bezoekerscentra: surf dan naar www.natuurpunt.be/vacatures voor alle vrijwilligersvacatures of contacteer 1 van onze bezoekerscentra: www.natuurpunt.be/bezoekerscentra.

Alle info over de bezoekerscentra van Natuurpunt op www.natuurpunt.be/bezoekerscentra en in de colofon op p. 55.

Eilean Nature Shop

Eilean Nature Shop is een "Natuureiland" in de stad en wil mensen op een leuke manier terug in contact brengen met de natuur in al haar facetten en rijkdom. Het aanbod bestaat uit een brede waaier van duurzame producten vervaardigd via eerlijke handel. Van tuinartikelen en nestkastjes, verzorgingsproducten, speelgoed, geschenken, over verrekijkers en telescopen, retro-tenten, wandelschoenen en buitenkledij tot modieuze kleding uit natuurlijke vezel zoals hennep, cocos, eco-katoen en bamboe.

Kammenstraat 72 * 2000 Antwerpen
www.eileannatureshop.com tel: 03 294 81 02

Word onze vriend op facebook! www.facebook.com/EileanNatureShop

In samenwerking met natuur voor iedereen

Natuur vroeger & nu: 10 jaar natuur- ontwikkeling in Rosdel

Tekst & foto's: Pieter Abts

Vroeger.

Het landschap van Hoegaarden spreekt tot de verbeelding met zijn uitgestrekte akkers, weidse vergezichten en diep ingesneden groene valleien. Tien jaar geleden was er van een duurzaam beheer van Rosdel nog geen sprake. Na jarenlange inzet van vrijwilligers van Natuurpunt Velpe-Mene is er in 2001 een belangrijke stap gezet in de ontwikkeling van dit natuurgebied.

60 ha graan, maïs en bietenakkers op de flanken van de Schoorbroekbeek werden omgezet naar natuur-

gebied. Dit zorgt voor de buffering van de vallei door minder erosie vanaf de akkers in de streek, en de ontwikkeling van droge, kalkrijke graslanden. De droge valleiflanken vertonen op sommige plaatsen een terrasstructuur en de bodem is er stenig en kalkrijk.

De omvorming van die akkers naar graslanden heeft door een geschikt beheer tot een schitterend resultaat geleid. Soorten die veelal verdrukt waren tot de

taluds en bermen, kenden een zeer sterke uitbreiding. Margrietten, naakte- en graslathyrus, donderkruid, aardakker en marjolein. Een verandering waar natuurlijk een heleboel vlinders van profiteren, zoals het kaasjeskruidkopje. Een soort uit de Waalse kalkstreek die nu volop in Rosdel voorkomt.

Ook zeldzame soorten die voorkomen op de Rode Lijst vinden hun weg naar de nieuwe natuur. Momenteel tellen we al 10 verschillende soorten orchideeën zoals het bleekbosvogeltje, de geelgroene wespenorchis en de bijenorchis.

De veranderingen op landschappelijk niveau zijn misschien nog het meest overweldigend: de struwelen (struikgewas) en de holle weg konden spectaculair uitbreiden. Hierdoor is de doelstelling van 10% extra struweel en bos ruim overschreden. Een vogel die hier meteen van kan profiteren is de geelgors. Daar waar hij in heel Vlaanderen zo goed als verdwenen is, kan hij zich hier nog min of meer stand houden dankzij de inrichting van broedgebied en het project "Graan voor gorzen" waarbij we kruidenrijke graanakkers hebben ingezaaid, speciaal voor die gorzen.

De natuur in

Benieuwd naar de verandering die de natuur hier onderging? In het Rosdel kan je drie verschillende wandelroutes volgen tussen de 7 en 14 km. Vertrek aan de Tuinen van Hoegaarden, Houtmarkt 1 in Hoegaarden. Liever met een gids op pad? Op **zondag 19 juni** kan je deelnemen aan de orchideeënwandeling. Vertrek om 14u aan de kerk van Hoegaarden.

Nu.

FEITEN & cijfers

Rosdel

Oppervlakte: 75 ha

In beheer sinds: 1992

Typische soorten: addertong, orchideeën, zwartwordende wasplaten, bruin zandoogje, beekoeverlibel, weidebeek- en bosbeekjuffer, geelgors, bruine kiekendief

Typische biotopen: struweel, kalkgraslanden

Vermeld "Project 3997 Rosdel" bij een eventuele gift op rekening BE 56 2930 2120 7588 (bic: GEBABEBB) van Natuurpunt. Vanaf 40 euro wordt een fiscaal attest afgeleverd.

Natuur.winkel

Ledenprijs
€16,20

Ledenprijs
€15,30

Ledenprijs
€29,70

Ledenprijs
€29,70

Natuur.winkel
Stationsstraat 40 • 2800 Mechelen
tel 015-43 16 88 • winkel@natuurpunt.be • www.natuurpunt.be/winkel
Openingsuren
woensdag en vrijdag: 13u30 - 17u30
zaterdag: 10u - 17u

Vivara Natuurbeschermingsproducten
brengt de natuur bij u thuis.

Nestkast 'New Mexico'
Deze nestkast is speciaal ontworpen
voor de roodborst.

Aanbieding

Bel nu 02-640.00.28 om deze aanbieding te bestellen of om onze gratis
catalogus aan te vragen. Kijk ook eens op WWW.VIVARA.BE voor meer informatie.

- NATUUR.WINKEL -

Reisgidsen voor jouw unieke vakantietrip in de natuur

De Natuur.winkel heeft een uitzonderlijk aanbod van reisgidsen gespecialiseerd in het ontdekken van natuurpareltjes in Europa en daarbuiten.

Natuur.winkel • Stationsstraat 40 • 2800 Mechelen
015-43 16 88 • winkel@natuurpunt.be
www.natuurpunt.be/reisgidsen

NIEUWS | OPINIE | ACHTERGROND

MO

* M O N D I A A L N I E U W S

SCHRIJF JE IN OP ONZE NIEUWSBRIEF VIA

WWW.MO.BE

VOLG ONS OP FACEBOOK VIA

WWW.FACEBOOK.COM/MONDIAALNIEUWS

VOLG ONS OP TWITTER VIA

WWW.TWITTER.COM/MONDIAALNIEUWS

MONDIAAL NIEUWS MET INZICHT

 WWW.MO.BE

004798

HONINGRAAT

Alle imkersbenodigdheden
Bijenkasten in hout eigen fabrikaat
Honingsslingers, zeven, rijpers
Waswafels, berokers,...

www.honingraat.eu

Schrijberg 165 a
9111 Belsele (Sint-Niklaas)
Tel. 03 304 37 70

Openingsuren:
maandag: 17u15 tot 19u
woensdag en vrijdag: 13u30 tot 19u
zaterdag: 8u30 tot 13u30
of na afspraak

Alles voor de ecologische tuin

Kwekerij van

- inheemse wilde planten
- kruiden en medicinale planten
- inheemse haagplanten en oude fruitboomrassen

Bloemenweidemengels en
'Schwegler' nestkasten

Biologische zaden en
plantgoed voor de moestuin

U kan onze catalogus bekomen mits toezending van 5 standaardpostzegels.

Ecoflora, Ninoofsesteenweg 671, 1500 Halle
Tel. 02 361 77 61 info@ecoflora.be
www.ecoflora.be

ZIEN IS WETEN

EL 50 SWAROVISION. MEER DETAILS, MEER LICHT

Bij natuurwaarneming maken minieme details een beslissend onderscheid. Meer zien is immers waardevol om meer te kunnen weten. Met zijn sterkere detailherkenning is de EL 50 SWAROVISION dé verrekijker voor professionele vogelwaarnemers. Hij koppelt ervaring en nauwkeurigheid aan zekerheid.

MAXIMALE DETAILSCHERPTE
10x50- en 12x50-vergrotingen

OPTISCH PERFECT EN BUITENGEWOON HANDZAAM
dankzij de SWAROVISION-technologie
en de unieke open EL-greep

HELDERDER BEELD
door een grotere uitredepupil

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI OPTIK BENELUX
Tel. 02/556 01 60, Fax 02/556 01 69
info@swarovskioptik.be
[facebook.com/swarovskioptik](https://www.facebook.com/swarovskioptik)

SWAROVSKI
OPTIK

**Uitneembaar
katern!**

Parkbos-Uilenbroek

Divers en kleinschalig

Foto: Bart Vancoppenolle

Het Parkbos-Uilenbroek (Lierde, Oost-Vlaanderen) is een kleinschalig landschap met grote reliëfverschillen. Natuurpunt is hier al 17 jaar actief bezig met natuurbeheer. Zoals de naam aangeeft, bestaat het uit twee kernen; het Uilenbroek, waar het ooit allemaal mee begon, en het Parkbos.

Tekst: Dominiek Decluyre

De kern Uilenbroek bestaat uit een complex van zeer kleinschalige hooilandjes met een heel netwerk van hagen, houtkanten en andere kleine landschapselementen. Het Uilenbroek is gelegen op de steile flank van de vallei van de Broekbeek. Hierdoor komen verschillende grondlagen aan de oppervlakte en verschijnen er op verschillende plaatsen diffuse bronzones. Dat levert op korte afstand een grote variatie aan planten en dieren. Als bezoeker stap je zo achter elke haag een andere wereld binnen.

Het beheer speelt daar verder op in door een differentiatie in het maai-beheer. Zo is er naast meer klassieke maaischema's,

onder meer aandacht voor bosrandbeheer en zones die speciaal laat gemaaid worden in functie van de zomerbloei, wat heel wat insecten aantrekt.

De kern Parkbos is een beekbegeleidend bos langs de Parkbosbeek. Dit bos is nog grotendeels in privébezit. Hier zorgt Natuurpunt voor bosuitbreiding door het verwerven en bebossen van extra percelen om zo mogelijk te komen tot een groter boscomplex met het Hasseltbos (ANB).

De meest opvallende soorten in het Parkbos behoren tot de typische voorjaarsflora van de Vlaamse Ardennen zoals paarbladig en verspreidbladig

goudveil. Al jaren komt hier de wespindief op bezoek en ook de middelste bonte specht is al opgedoken.

Bocagelandschap van het Uilenbroek

Vanaf het startpunt op de Waesberg ¹ stap je zo het Uilenbroek binnen. Bovenaan de helling heb je nog een zicht op de tegenoverliggende helling en de historische vierkantshoeve, een succesvolle broedplaats voor de kerkuil. Verder in het gebied leidt het pad door een complex van zeer kleinschalige hooilandjes. Die verschillen sterk in bodemsamenstelling en vochtigheidsgraad, wat zich uit in variaties in de vegetatie waardoor de hooilandjes

Vinpootsalamander. Foto: An De Wilde

elk een eigen karakter lijken te hebben. Achter iedere haag vind je een aparte microkosmos, wat een boeiende wandeling oplevert.

Op de Stuivenberg (2), ongeveer 82 m boven zeeniveau, liet de gemeente Lierde een oriëntatietafel plaatsen met aanduiding van diverse merkpunten in de Vlaamse Ardennen. Hier kan je ten volle genieten van het landschap op een bankje bij de drinkfontein.

Wandelaars die van het station komen, starten aan de Sint Anna Kapel (3). De

kapel is een van de talrijke uitingen van volksdevotie in de omgeving, spijtig genoeg in staat van verval.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog vlogen 137 bommenwerpers van de Britse luchtmacht over het gebied voor een raid op de Duitse stad München. Vlakbij het gehucht Kakebeke, werd zo'n bommenwerper neergeschoten. In september 1999 werden in een veld de resten van het vliegtuig geborgen. Ter nagedachtenis aan de gesneuvelden werd een bescheiden monument opgericht (4).

Kouterlandschap

De wandeling voert over een hoger gelegen rug (5), grotendeels ingenomen door akkerbouw. Het traditionele landschap van de Vlaamse Ardennen ontrolt zich hier voor je ogen. Van oudsher werden de hoger gelegen leemplateaus wegens hun grote vruchtbaarheid en goede drainage gebruikt als akkers. De term "kouter" verwijst naar historische ontginningen die al vanaf de Middeleeuwen (of vroeger) in gebruik zijn als akkers.

Wat lager in het glooiende landschap vind je bronlijnen terug. Het is niet toevallig dat men vroeger langs die bronlijnen ging wonen. Men was er dicht bij de akkers en had er altijd stromend proper bronwater. Wellicht is zo het gehucht Kakebeke ontstaan. Nog lager, in de beekdalen en bronzones, is het te nat om aan akkerbouw te doen. Dit werden weides of hooilanden. De stukken die werkelijk té nat of té steil waren, bleven bebost. Hier vinden we relictten van eeuwenoude bossen met een spectaculaire voorjaarsflora. Het Parkbos is daar als beekbegeleidend bos een mooi voorbeeld van. Ook de Parkbosbeek (6) kan hier nog naar hartenlust meanderen. Vanaf het wandelpad kan je zijn werk bewonderen. Net na het brugje over de beek (7) groeit een oud knoestig exemplaar van de tweestijlige meidoorn. Anders dan de "gewone" eenstijlige meidoorn is dit een zeldzame "oud bosplant" die behoorlijk veel schaduw en vocht verdraagt. Je kan hem makkelijk herkennen door in de bloeiperiode of op de vruchtjes het aantal stijlen te tellen. Bekijk zeker meerdere bloempjes want kruisingen tussen beide soorten komen ook voor.

Parkbos

In het Parkbos (8) kon Natuurpunt in de afgelopen jaren een paar belangrijke aankopen realiseren. De bospercelen zijn wellicht in het verleden onafgebroken bebost geweest. In de vorige eeuw werd het bos echter omgezet naar een populierenaanplant.

Dit was nefast voor een van onze meest bijzondere amfibieën, de vuursalamander. De regio is een hot-spot voor die soort. Natuurpunt streeft nu, in functie van de vuursalamander, naar het herstel van het authentieke inheemse loofbos.

Overzichtsplan

*Parkbos-Uilenbroek, een kleinschalig landschap met grote reliëfverschillen.
Foto: Bart Vancoppenolle*

Dat gebeurt door zeer beperkte aanplant, maar vooral door spontane verbossing.

Na het verwijderen van de populieren wordt de kapvlakte ⑨ nu ingenomen door een andere markante verschijning: de reuzenpaardenstaart. Die paardenstaart wordt meer dan anderhalve (soms bijna twee) meter groot en doet wat voorhistorisch aan. In april en

mei verschijnen er vóór de onvruchtbare groene stengels de tot 50 cm lange witbruine sporenaren.

Kijk ook even omhoog: verschillende roofvogels hangen met enige regelmaat boven het Parkbos, waaronder de wespendif die hier ook tot broeden komt. Verder zijn de buizerd en de torenvalk zeer algemeen en met wat geluk kan je ook de havik of de boomvalk zien. Hier werden ook al de middenste bonte specht en de zwarte specht waargenomen, twee soorten die het de laatste jaren beter beginnen te doen.

Bronweide

Met de aankoop van die weide ⑩ kreeg Natuurpunt de derde belangrijke bronzone in handen. Hier ontspringt immers de Kakebeek. Het natuurgebied Parkbos-Uilenbroek ligt zowat op de waterscheiding tussen Zwalm en Dender. De beken die in het gebied ontspringen, vloeien naar de Dender. Ten westen stroomt het water naar de Zwalm.

Traditioneel fungeren de bronzones ook als veedrinkpoelen. Hier was de poel helemaal verland en verruigd. Quasi onmiddellijk na het onderhoud (heruitgraven) van de poel werd die geherkoloniseerd door de bruine kikker en salamanders.

Langs één zijde van het perceel staan oude, verwaarloosde, knotpopulieren. Die kunnen op natuurlijke wijze verder aftakelen. Ze vormen nestgelegenheid voor spechten en op hun stammen

sieren tonderzwammen. De omgedraaide kluiten van gevallen bomen en de zuidgerichte taludjes vormen de ideale standplaats voor alweer een typische plant van de Vlaamse Ardennen: de aardbeiganzerik. Hij lijkt een beetje op bosaardbei, maar onderscheidt zich doordat de kroonblaadjes elkaar niet raken.

Boomgaard

De boomgaard ⑪ vormt een bijzonder element van het Parkbos-Uilenbroek. Het terrein werd zes jaar geleden ingeplant met 75 soorten oude hoogstamfruitboomrassen, waaronder heel wat "Gembloux-rassen". Zo werd binnen het akkerlandschap een stapsteen aangelegd tussen Parkbos en Uilenbroek die ook landschappelijk correct is ingepast. Hier maken de bezoekers kennis met de oude fruitrassen en zijn er ook snoeicursussen. Onder de wijd uit elkaar geplante fruitbomen heeft zich een bloemenrijk grasland ontwikkeld dat zeer aantrekkelijk is voor insecten. Op warme zomerdagen is dit beslist het beste perceel om dagvlinders waar te nemen.

Spontane verbossing met en zonder begrazing

Aan weerszijden van de Parkbosbeek ⑫ kon Natuurpunt twee percelen verwerven die ooit deel uitmaakten van het Parkbos, maar in de loop van de tijd werden omgezet naar grasland. Hier passen we twee methoden van verbossing toe: een nietsdoenbeheer op de noordelijke flank van de beek (steil) en een begrazingsbeheer op de zuidelijke flank.

De verschillen zijn markant. Onder invloed van het vee (trapgaten) kiemen in het begraaide deel boomsoorten als es en wilg. De verbossing gebeurt hier redelijk uniform. Het onbegraaide perceel kent eerst een verruiging en wordt langzaam vanuit de rand ingepalmd door de uitdijende bosrand die voor een groot deel uit bramenstruweel bestaat.

Op de zuidelijke flank situeert zich de bron van de Parkbosbeek. De resultaten na het vrijmaken van de veedrinkpoel zijn zo mogelijk nog spectaculairder dan bij de Kakebeek. Grote aantallen bruine kikkers en alpenwatersalamanders komen er voortplanten.

*De wespendif komt hier tot broeden.
Foto: François Van Bauwel*

1 De paarse schubwortel is een laag blijvende plant uit de bremraap-familie. Foto: Vilda/Rollin Verlinde 2 Zwarte specht. Foto: Dieder Plu

Ook de vinpootsalamander werd hier al waargenomen.

In het voorjaar valt op die locatie nog een typische soort van de Vlaamse Ardennen waar te nemen: de paarse schubwortel. Dit is een parasitaire plant die meestal op de wortels van populieren groeit, maar hier ook uitzonderlijk op es. Je kan hem bewonderen ter hoogte van het toegangspoortje.

Trage Wegen

Onder impuls van de werkgroep de "Vrienden van het Uilenbroek" werd de bestaande wandeling vernieuwd en uitgebreid. Er is een bijzondere inspanning geleverd voor het openstellen van trage wegen. Dit kon slechts door een goede samenwerking met de gemeentes en de lokale landbouwers. Zo kon een gloednieuw wandeltracé worden uitgewerkt dat zowel Parkbos als Uilenbroek ontsluit en grotendeels langs onverharde paden loopt.

FEITEN & cijfers

Parkbos-Uilenbroek

Oppervlakte: 22 ha

In beheer sinds: 1993

Typische soorten: aardbeiganzerik, paarse schubwortel, reuzenpaardenstaart, vuursalamander, wespendif, kerkuil, steenuil, sleedoornpage

Typische biotopen: kleinschalige hooilanden, hagen en houtkanten, beekbegeleidend bos, spirearuigte, boomgaard, akkers

Praktisch

Wandelingen:

Start aan de Waesberg:

- Uilenbroekpad (rood) – 4,7 km
- Lang pad (blauw) – 8,9 km

Start Sint Anna kapel:

- Parkbospad (groen) – 5,1 km
- Lang pad (blauw) – 8,9 km

Start Sation Lierde

- wandeling naar St Anna kapel / Parkbospad (groen) / naar station – 10,0 km
- wandeling naar St Anna kapel / Lang pad (blauw) / naar station 13,8 km

Toegankelijkheid:

Het gebied is toegankelijk op de paden. Honden zijn toegelaten aan de leiband. Bij natte weersomstandigheden zijn stevige (waterdichte) stap-schoenen of laarzen aangewezen. Een aantal paden zijn vrij steil of drassig, daardoor is deze wandeling niet geschikt voor rolstoelgebruikers en kinderwagens.

Bereikbaarheid:

Met de wagen (Waesberg in Lierde is een straatnaam en bruikbaar voor GPS): vanaf E40 neem afrit Wetteren, volg richting Zottegem/Geraardsbergen, ongeveer 17 km, ter hoogte van Steenhuize (veerkeerslichten) sla rechts af naar de Assestraat, na 2,5 km neem de afslag links naar Waesberg (driehoekig pleintje, tuinwerken Plasschaert), volg de Waesberg tot bijna boven, de ingang van het gebied is aan de rechterkant.

Met openbaar vervoer: vanaf station Geraardsbergen, station Lierde of station Zottegem: neem belbus lijn 410 naar halte Erwetegem Luiveld, halte ligt op driehoekig pleintje (tuinwerken Plasschaert), wandel de Waesberg op tot bijna boven (600 m), volg de Natuurpunt wandelpad-pijltjes, de ingang van het gebied is aan de rechterkant.

Eropuit:

Op **10 april** stellen we het nieuwe wandelpad voor. Afspraak om **9u30** aan de picnic-tafel aan de Waesberg in Lierde. Einde rond 12u.

Meer info:

Herman Haustraete, 0493-67 41 83, herman_haustraete@hotmail.com
Dominiek Decleyre, 0499-80 89 20 (laat bericht op antwoordapparaat), dominiek.decleyre@telenet.be

Vermeld "project 6136" bij een eventuele gift op rekening BE 56 2930 2120 7588 (bic: GEBABEBB) van Natuurpunt. Vanaf 40 euro wordt een fiscaal attest geleverd.

Deze bedrijven en hun klanten planten mee

Plant je boom... samen met Grany

Grany, het lekkere tussendoortje boordevol natuurlijke ingrediënten, wil Natuurpunt helpen om meer bossen te planten. Je doet dit door de unieke code in het Grany doosje in te geven op www.plantjeboom.be. Voor elke zes codes zorgen Grany en Natuurpunt voor een boom, die je zelf kan komen planten tijdens de Dag van de Natuur op zondag 20 november. De actie start op 1 mei 2011.

Ikea verkocht kerstbomen

Voor elke verkochte kerstboom die Ikea in december 2010 verkocht, schonk dit woonwarenhuis € 2,50 aan Natuurpunt en Natagora, onze Franstalige zusterorganisatie. Dit leverde € 16.164 op, die Natuurpunt gebruikt voor het aankopen van gronden en bomen om nieuwe bossen te planten. Even rekenen: dat

zijn 4 041 nieuwe bomen. Bovendien konden de klanten hun kerstboom terug inleveren bij Ikea in ruil voor een tegoedbon. Die kerstbomen zijn intussen verwerkt tot compost. Een dubbel voordeel voor klant en milieu.

Ello Mobile

Bellen en sms'en doe je bij Ello Mobile met evenveel gemak als bij andere providers. Het verschil zit 'm in de opbrengsten die Ello Mobile niet voor zichzelf houdt, maar aan goede doelen schenkt. Een van die goede doelen is vanaf 2011 het project "Bos voor iedereen" van Natuurpunt. Wil je iedere keer als je belt of sms't meehelpen om nieuwe bomen te planten, dan moet je zeker bij Ello Mobile zijn.

natuurpunt
natuur voor iedereen

Alle informatie over deze bedrijven vind je op www.natuurpunt.be/partners.
Wil jouw bedrijf ook bomen planten, neem dan contact met Luk Daniëls, 015-29 72 33,
luk.daniels@natuurpunt.be

SCHILDEREN MET NATUURVERF LEVERT MEER NATUUR OP!

Voor elke pot Naturam natuurverf die over de toonbank gaat bij TONY MERTENS ontvangt Natuurpunt een bijdrage. Deze wordt gebruikt voor aankoop van het natuurgebied **Lovenhoek** te **Zandhoven**.
Nu na 3 jaar resulteert dit in aankoop van 10,4 ha, of de oppervlakte van 20 voetbalvelden.

NATURAM™

natuurverf

alle info op www.naturam.be en www.tonymertens.be

ACTIE! bij aankoop van 5l Naturam muurverf = gratis 1l Ecover Allesreiniger (t/m 30.04.2011)

Naturam is exclusief verkrijgbaar bij alle Tony Mertens winkels

Borsbeek 2150
Frans beirenslaan 124

Puurs 2870
Rijksweg 67b

Schoten 2900
Bredabaan 1257

Wilrijk 2610
Boomssteenweg 672

Zaventem 1930
Weiveldlaan 29

Als lid van Natuurpunt krijg je 5% korting op alle natuurverf uit het Naturam gamma.

ECOstyle, Van nature bewust!

Van nature bewust...dat zijn we bij ECOstyle. Niet voor niets is dit onze nieuwe slogan. De natuur staat onveranderd centraal bij alles wat we doen bij ECOstyle en dat al meer dan 40 jaar. Voor ECOstyle zijn ecologische producten geen trend, waarop even ingespeeld moet worden. Ecologie zit immers in het DNA van ons bedrijf. Sinds het prille begin van 1967 brengt ECOstyle alleen ecologische tuinproducten op de markt: natuurlijke bestrijdingsmiddelen, plantenverzorgingsproducten, 100% organische meststoffen, milieuvriendelijke potgronden, bodembedekkers en bodemverbeteraars.

“Zorg dragen voor het milieu” is voor ECOstyle geen holle slogan!

“Zorg dragen voor het milieu” is voor ECOstyle geen holle slogan, maar een manier van werken. Daarom ondersteunt ECOstyle ook heel wat projecten die het behoud van de natuur, een gezonde levensstijl en/of het milieu voorop plaatsen.

ECOstyle en Natuurpunt slaan de handen in elkaar!

Als het ecologisch merk voor de tuin is ECOstyle meer dan overtuigd van het cruciale belang van biologische diversiteit in de natuur.

Door de landelijke campagnes van Natuurpunt mee te ondersteunen, helpt ECOstyle mee aan de sensibilisering voor het behoud van de lokale biodiversiteit.

Ook in de tuin kunnen we de natuur versterken. Daarom ondersteunt en promoot ECOstyle projecten als ‘Vlinder mee’. Iedereen kan meedoen door in de eigen tuin te zoeken naar vlinders, ze op naam te brengen én te tellen. Vlinders tellen is niet alleen leuk, maar ook nodig, want deze diergroep reageert snel op verandering en is daarmee een goede indicator voor de kwaliteit van ons leefmilieu.

Meer info over de samenwerking:
www.natuurpunt.be/partners
Meer info over ECOstyle:
www.ecostyle.be

ECOstyle
Van nature bewust!

EEN BUITENKANS

UW INDIVIDUEEL TELESCOOPPAKKET

De natuur wacht niet. Stel uw telescoppakket individueel samen en beleef unieke ogenblikken met de uiterst precieze instrumenten van SWAROVSKI OPTIK, de beste van hun klasse. Kies uit de lichte, robuuste magnesiumtelescopen ATM/STM 65/80 en ATM/STM 65/80 HD en de oculairen 20-60x, 25-50x W en 30x W.

COMBINEREN
EN PROFITEREN

BESPAAR TOT
€ 330

ENDEL VAN 18-01-2011 - 30-06-2011

NAUWKEURIG EN HOOGWAARDIG

20-60x

25-50x W

30x W

ROBUUST EN LICHT

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI OPTIK BENELUX
Verwelkomingsstraat 17, B-1070 Brussel
Tel. 02/556 01 60, Fax 02/556 01 69
info@swarovskioptik.be

OPTISCHE PERFECTIE ZONDER COMPROMISSEN

SWAROVSKI
OPTIK

Natuurpuntafdelingen richten energiecoöperatieve op

Slinkende voorraden van fossiele brandstoffen, klimaatverandering, een alsmaar groeiende vraag naar energie... Er staan ons de komende decennia heel wat uitdagingen te wachten. Gelukkig zijn er ook oplossingen aanwezig: enerzijds energiebesparing, anderzijds technologieën die al vele decennia hun efficiëntie bewijzen, zoals zonne-energie, windenergie, waterkracht. Natuurpunt Antwerpen Noord vzw, Natuurpunt Gent vzw en Natuur.koepel Zuid-West-Vlaanderen vzw beslisten om niet aan de kant te blijven staan en hebben nu samen met energieproducent Linea Trovata een eigen energiebedrijf opgericht: **"cvba Energie voor meer Natuur"**.

Tekst: Willy Ibens & Steven Vanholme

In samenwerking met Linea Trovata

Natuurpunt en Linea Trovata zijn daarmee niet aan hun proefstuk toe. In 2008 ontwikkelden ze samen de campagne "Zonnen voor meer natuur". De voorbije twee jaar lieten al meer dan achthonderd mensen via dit project zonnepanelen plaatsen, en het aantal groeit nog elke dag. In 2010 ontstond het project "Grote daken gezocht". Natuurpunt vroeg leden en sympathisanten, eigenaars van grote daken, om hun dak te verhuren aan Linea Trovata. Die onderneming plaatst er dan op eigen kosten en eigen risico fotonvoltaïsche cellen op. Op die manier krijgt veel ongebruikte dakoppervlakte een zeer nuttige toepassing. Bovendien krijgt Natuurpunt een bijdrage per verhuurd dak. Hiermee kunnen we bedreigde natuur aankopen. De eerste grote zonne-installatie werd eind augustus 2010 in gebruik genomen, op de Sint-Martinusschool in Lubbeek.

Coöperatieve

In 2010 leidden verschillende elementen tot een volgende stap in de samenwerking.

- Investerings in groene energieprojecten zijn kapitaalsintensief, maar brengen verzekerde rendementen op gedurende minstens twintig jaar.
- Natuurpunt zoekt steeds meer financiële middelen buiten overheidssubsidies, zodat het tempo van aankopen van natuurgebied niet hoeft te vertragen.
- En heel wat leden van Natuurpunt willen wel investeren in hernieuwbare energie, maar kunnen om uiteenlopende redenen niet investeren in eigen zonnepanelen (bv omdat ze huren of wegens de ligging van de woning).

Het resultaat is de oprichting van de "CVBA Energie voor meer Natuur". CVBA betekent "Coöperatieve Vennootschap met Beperkte Aansprakelijkheid". Een coöperatieve is dus een bedrijf, en streeft dus – anders

Foto: Linea Trovata

Onze natuur vaart er wel bij. Foto: Wim Dirckx

dan een VZW – winst na. Kenmerkend voor een coöperatieve is dat mensen relatief vlot kunnen in- en uitschrijven. Het risico is daarbij beperkt tot de eigen inbreng.

De eerste investeringen

CVBA Energie voor meer Natuur wil kapitaal inzamelen door de uitgifte van aandelen. Dit kapitaal zal de vennootschap investeren in hernieuwbare energieprojecten. We willen vooral investeren in middelgrote PV-installaties (zonnepanelen voor de opwekking van elektriciteit). Dit om verschillende redenen. Voor de plaatsing van zonnepanelen hebben we geen stedenbouwkundige vergunning nodig – wat heel wat administratiekosten uitspaart. We hebben ook al enkele geschikte locaties waar de installatie onmiddellijk kan beginnen. De opbrengst van zonnepanelen is bovendien gegarandeerd, omdat twintig jaar lang groenestroomcertificaten worden verkocht.

Wat brengt het op?

Het is expliciet de bedoeling om met die activiteit winst te maken. Als er winst gemaakt wordt, gaat een deel daarvan naar de ondersteuning van natuurprojecten. Een ander deel van de winst zal ingezet worden voor de verdere promotie van hernieuwbare energie. En uiteraard krijgen de aandeelhouders een deel van de eventuele winst uitgekeerd. Ons

Investeer zelf in de energie van de toekomst.

Informatieavond over groene energie en over “Energie voor meer Natuur CVBA”, de pas opgerichte energicoöperatieve van Natuurpunt Gent, Natuurpunt Antwerpen Noord en Natuur.koepel Zuid-West-Vlaanderen.

Dinsdag 5 april 2011, 19u30 - 21u30 (onthaal vanaf 19u)
Auditorium De Schelde, Provinciaal Administratief Centrum ('t Zuid), Woodrow wilsonplein, 9000 Gent
Gemakkelijk bereikbaar met fiets en openbaar vervoer
Toegang gratis – iedereen welkom

Meld je aan als geïnteresseerde

Een aandeel van “Energie voor meer Natuur” kost 250 euro. Het aantal aandelen per persoon is onbeperkt. Aandeelhouders hebben stemrecht op de Algemene Vergadering, en delen in de eventuele winst van de onderneming.

Bij het ter perse gaan was de aanbieding nog niet open. Geïnteresseerd om op de hoogte gebracht te worden van zodra de aandelen verkocht worden? Registreer je op de website:

www.energievoormeernatuur.org

Voor meer informatie:

contacteer info@energievoormeernatuur.org of 09-277 92 96

financieel plan is zo opgesteld dat het mogelijk moet zijn om de aandeelhouders jaarlijks het maximum toegelaten dividend toe te kennen. Dat is zes procent op het gestorte kapitaal.

Een belegging houdt risico's in

De uiteindelijke beslissing over de dividenden komt toe aan de Algemene Vergadering, die over de winstbesteding moet oordelen. Als de winst tegenvalt, is het mogelijk dat er minder of geen dividend uitgekeerd wordt.

Een vennoot heeft bij uittreding of bij ontbinding van de vennootschap recht op maximaal de bij toetreding volstorte waarde, eventueel verminderd met de boekhoudkundige minwaarde van de aandelen. Bij faillissement of zware verliezen kan de investeerder de gestorte inleg verliezen. De aandelen zijn overdraagbaar aan andere aandeelhouders, maar er is geen gereguleerde markt. Uittreding kan pas na 3 jaar. Als het totaal bedrag van de uittredingen op jaarbasis hoger ligt dan 1/15 van het totale geplaatste kapitaal, kan de Raad van Bestuur beslissen om de uittredingen tijdelijk te weigeren.

Prospectus

Voor de uitgifte wordt een prospectus opgemaakt. Dat is een wettelijk vereist document waarin alle informatie over de aandelen, de CVBA, het financieel plan en de risicofactoren gebundeld is. Het prospectus zal gedurende de hele tijd van de uitgifte raadpleegbaar zijn op www.energievoormeernatuur.org en op de zetel van de CVBA.

Zie ook www.energievoormeernatuur.org.

energie voor meer natuur

Boembekemolen komt weer tot leven

In het zuidoosten van de het reliëfrijke landschap van de Vlaamse Ardennen ligt het natuurgebied Middenloop Zwalm; waar de Zwalm een belangrijke rol speelt. Middenin dit gebied ligt de Boembekemolen, een bijzondere watermolen die dringend aan restauratie toe is. En dat is precies waarvoor de vrijwilligers van vzw Boembeke en Natuurpunt Zwalmvallei zich al jarenlang inzetten. Voor de laatste fase van het project rekenen ze op jouw hulp.

Tekst: Anneleen Van Thillo & Natuurpunt Zwalmvallei

Grote gele kwikstaart. Foto: Luc Meert

Middenloop Zwalm en de Boembekemolen

In het bekende heuvellandschap van de Vlaamse Ardennen (Oost-Vlaanderen) kronkelt de Zwalm; een van de belangrijkste rivieren van de omgeving. De Zwalm is een buitenbeentje in Vlaanderen omdat ze op een afstand van amper 19 km een hoogteverschil van 60 meter overbrugt. Daardoor heeft ze veel energie in zich en was ze zeer geschikt voor de bouw van watermolens.

Beleef Zwalm en Boembeke

Doe de Boembekewandeling en maak nu al kennis met de Boembekemolen, het landschap van de Zwalmvallei en de biodiversiteit in de omgeving. De wandeling is een eerste in een reeks die vertrekt vanaf de Boembekemolen in Brakel (Michelbeke). 11 km lang wandel je langs een wit-groen gestreept wandelparcours (je kan de wandeling ook inkorten). Download de volledig uitgeschreven en gedetailleerde wandeling op www.natuurpunt.be/boembekemolen

Op de Zwalm vind je dan ook vijf watermolens, waaronder, centraal in het natuurgebied Middenloop Zwalm, de Boembekemolen. Die bevindt zich precies op de kruising van de Zwalm en de oude spoorwegbedding, die vandaag bekend staat als het Mijnwerkerspad. Hoewel de molen uitgerust is met bijzondere molentechnieken, raakte hij sinds de jaren '60 zwaar in verval.

“Het project is veel ruimer dan de molen zelf”

Natuurpunt en vzw Boembeke sloegen een aantal jaar geleden de handen in elkaar om de molen een nieuw leven te geven. Door zijn ligging en zijn cultuurhistorische waarde vormt hij het ideale trefpunt voor de buurt en de ruimere Zwalmvallei. De molen is aangekocht en meerdere procedures zijn opgestart om de nodige middelen en vergunningen te bekomen voor een grondige verbouwing. Een werk van lange adem.

Een uniek project

Wat het project zo uniek maakt, is dat het veel ruimer is dan de molen zelf. Het is een echt landschapsproject, met als eerste wapenfeiten de restauratie van een kapelletje en een hoogstamboomgaard. Ook de biodiversiteit krijgt veel aandacht. Natuurpunt Zwalmvallei beheert in Middenloop Zwalm al meer dan 90 ha hooilanden, bossen en ruigtes. Eén van de centrale doelstellingen daarbij is de instandhouding en het herstel van het oude cultuurlandschap rondom de molen en de bijhorende fauna en flora.

Fauna en Flora in de buurt

In de historische boskernen van de Zwalmvallei vind je het leefgebied van de zeldzame rivierdonderpad, maar ook beekprik, beekforel en vuursalamander. Op de valleiflanken groeit typische voorjaarsflora als bosanemoon, daslook, eenbes, salomonszegel, muskuskruid, wrangwortel en boshyacinth, en in de zomer

De Boembekemolen. Foto: Jan François

staan de natte ruigtes vol moerasspirea en moesdistel, een feest voor de insecten. De grote gele kwikstaart scheert hier het hele jaar over het water en ook de ijsvogel kan je komen bewonderen. Vanaf mei zie je al eens een boomvalk of een koekoek, en klinkt her en der het melodietje van bosrietzangers en grasmussen.

De steile valleiwanden langs de oostelijke en zuidelijke zijde van de vallei waren tot 100 jaar geleden vaak bebost. De restanten van die bossen zijn zeer waardevol omwille van hun grote verscheidenheid aan planten.

Lange weg al afgelegd...

De Boembekemolen heeft al een lange en rijke geschiedenis achter de rug en gaat een toekomst vol cultuur en natuur tegemoet. De eerste historische vermelding over de molen gaat terug tot 1544. Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw verloor de Boembekemolen geleidelijk zijn laatmiddeleeuwse uitzicht. Tijdens de industriële revolutie werd de dieselmotor geplaatst die vandaag nog steeds aanwezig is. Tot kort na de Tweede Wereldoorlog werd

er gebouwd en verbouwd aan de molen. In 1967 viel het verhaal van de molen plots stil toen de molenaar Léon De Poorter om het leven kwam bij een gewelddadige boerenbetoging. Het leek het begin van het einde, maar dat was buiten de vrijwilligers van vzw Boembeke en Natuurpunt Zwalmvallei gerekend!

“Doel is dat de molen over enkele jaren weer kan draaien”

In 2001 kocht Natuurpunt de watermolen en enkele hectaren vochtig weiland van de weduwe van De Poorter; een sleutelmoment na het jarenlange verval. Wat volgde is een lang verhaal om de restauratie van de molen en het herstel van de omliggende natuur rond te krijgen, waarbij de vzw Boembeke opgericht werd. De vrijwilligers van de vzw voerden een historisch onderzoek uit en de molen verkreeg de status van beschermd monument.

...en nog een laatste stuk te gaan

Sindsdien wordt druk gewerkt om de Boembekemolen om te toveren tot een maalvaardige molen die biologisch graan maalt en groene energie opwekt, met ontmoetingsruimtes voor een breed publiek. Hierdoor kan de Boembekemolen op termijn fungeren als uithangbord en als ontmoetingsplaats in het natuurgebied en kan hij impulsen geven aan natuurontwikkeling, -beleving en -educatie.

Het is de bedoeling dat de molen over enkele jaren weer kan draaien en dat vervolgens nieuwe bezoekersruimtes opgetrokken worden. In de gerestaureerde molen zal duidelijk zijn welk deel historisch is en welk deel nieuw. Bovendien zullen de nieuwbouwonderdelen uitgevoerd worden volgens een ecologisch verantwoorde bouwwijze. In elk geval wordt de Boembekemolen opnieuw een monument om u tegen te zeggen.

Laat de Boembekemolen weer draaien!

De totale kost van de werken is begroot op 750.000 euro, waarvan minstens 270.000 euro te dragen is door Natuurpunt. De vrijwilligers van vzw Boembeke en Natuurpunt Zwalmvallei hebben al bijna de helft daarvan opzij gezet. De fasering van de werken in de tijd en een volgehouden zoektocht naar middelen zullen de resterende middelen leveren ... misschien ook een stukje met jouw hulp?

Alle giften zijn welkom op rekeningnummer 293-0212075-88 (IBAN = BE56 2930 2120 7588, BIC = GEBABEBB) met vermelding "Project 3671, Boembekemolen". Vanaf een gift van 40 euro ontvang je een fiscaal attest.

Zin in Natuur.studie?!

Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde voor natuurbehoud en -onderzoek. Met het samenwerkingsmodel "Zin in Natuur.studie?!" geeft de dienst Studie van Natuurpunt een nieuwe impuls aan natuurstudie.

Tekst: Krien Hansen & Wouter Vanreusel

Natuurstudie door vrijwilligers

Misschien ben je er zelf een, en zo niet ken je er vast wel een paar: vrijwilligers die gewapend met notitieboekje, loep, verrekijker en veldgids op pad gaan. Alleen of in groep, tegen een slakkengangetje of in vliegende vaart. Die vrijwilligers doen aan natuurstudie. Dat het leuk is, staat onomstotelijk vast. Dat het ook zinvol is, is wetenschappelijk bewezen. Vooral het in kaart brengen van de verspreiding van fauna en flora is hun sterkte. In combinatie met wetenschappelijk onderzoek door professionele medewerkers van o.a. het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en universiteiten vormen hun gegevens de basis van natuurbeleid en -bescherming in Vlaanderen.

Afgelopen 10 jaar

Bij de start van Natuurpunt, 10 jaar geleden, bracht de Wielewaal het luik natuurstudie in de nieuwe vereniging. Natuurpunt Studie zette de lijn verder en bouwde de pijler natuurstudie verder uit. Samen met Natuurpunt evolueerde zowel de dienst Studie als de wijze waarop we aan natuurstudie doen. Op dit moment staan 15 professionele medewerkers paraat om vrijwilligers, werkgroepen en afdelingen te ondersteunen bij de uitbouw van hun werking.

Natuurstudie nu

Natuurstudie werd toegankelijker voor meer vrijwilligers door o.a. laagdrempelige projecten (zoals Vlinder mee), goede educatie, technische ontwikkelingen zoals het [natuur.forum](#) en [waarnemingen.be](#) en de uitgave van goede (en Nederlandstalige) determinatiewerken. Daarnaast zijn er meer gespecialiseerde tellingen volgens een vaste methode, waar meer kennis voor nodig is, zoals het ABV-project. ABV staat voor Algemene Broedvogels Vlaanderen en is een samenwerking tussen Natuurpunt en het INBO. Een vrijwilliger "adopteert" een gebied van 1 km² en engageert zich om hier om de drie jaar de algemene broedvogels te tellen.

"Natuurstudie door vrijwilligers zit in de lift"

[www.waarnemingen.be](#) werd intussen een belangrijk instrument voor natuurstudievrijwilligers. Bij de start van de site in 2008 kon niemand inschatten wat het effect zou zijn op de hoeveelheid verzamelde natuurinformatie. Dat effect bleek enorm. Begin januari 2011 werden er al meer dan 3,5 miljoen waarnemingen ingevoerd. Je leest het goed: 3,5 miljoen. Waarschijnlijk werden een heleboel waarnemingen vroeger niet genoteerd, of bleven ze "verstopt" in persoonlijke notitieboekjes. De eenvoudige manier van invoeren en de interactiviteit van de website stimuleert ook meer mensen om actief rond te kijken en waarnemingen door te geven.

Natuurstudie door vrijwilligers zit dus in de lift, en de dienst Studie van Natuurpunt juicht dit toe. Voor een goed onderbouwd natuurbeleid, hebben we immers degelijke cijfers nodig. En het woord 'degelijk' is niet onbelangrijk. Vrijwilligers zijn vaak echte specialisten, en ze lopen vele uren in het veld rond om gegevens te verzamelen. Meer en meer vrijwilligers gebruiken foto's als bewijsmateriaal en delen hun waarnemingen via het internet. Daardoor stijgt de kwaliteit van de gegevens: eventuele fouten worden sneller opgespoord.

Cijfers voor het beleid

Projecten zoals het ABV-project gebeuren volgens een wetenschappelijk onderbouwde methode. Door die tellingen verschillende jaren te herhalen, kunnen we uitspraken doen over het voorkomen en de verspreiding van de onderzochte soorten. Nog

Vrijwilligers van Hyla doen onderzoek naar het voorkomen van de vuursalamander. Foto: An De Wilde

Natuurstudievrijwilligers op zoek naar insecten. Foto: Krien Hansen

sterker: vlinders inventariseren gebeurt bijvoorbeeld in verschillende landen volgens dezelfde methode. Daardoor kunnen we zelfs op Europese schaal uitspraken doen over het voorkomen van vlinders.

Er lopen veel verschillende telprojecten met verschillende moeilijkheidsgraad: kijk eens op www.telmee.be of er eentje tussen zit die bij jou past!

Samen bereik je meer dan alleen

Eén enkele mier stelt weinig voor. Maar een groep samenwerkende mieren kan een sterke kolonie vormen. Ook vrijwilligers die samenwerken in een natuurstudiewerkgroep leren meer door samen op pad te gaan. In een natuurstudiewerkgroep kan je taken verdelen en natuurlijk veel plezier maken, want ook dat is belangrijk.

“Een groep samenwerkende mieren kan een sterke kolonie vormen”

Natuurstudiewerkgroepen

Al van voor de oprichting van Natuurpunt zijn er natuurstudiewerkgroepen. Sommigen richten zich op 1 soortgroep, zoals vleermuizen, andere bekijken de verschillende soortgroepen in 1 regio, zoals de Natuurhistorische werkgroep Meetjesland. In de loop van de jaren ontstonden zo meer dan honderd verschillende werkgroepen, die soms ook weer verdwenen. Hoeveel van die werkgroepen momenteel nog écht actief zijn, is niet duidelijk. Het werd tijd om het organisch gegroeide geheel van natuurstudiewerkgroepen die onder de vlag van Natuurpunt werken te structureren. En dat doen we met het nieuwe samenwerkingsmodel “Zin in Natuur.studie?!”.

Zin in Natuur.studie?!

Met “Zin in Natuur.studie?!” versterken we de band tussen de natuurstudiewerkgroepen en Natuurpunt. Bovendien schept het duidelijkheid over wat we van elkaar kunnen verwachten. Natuurstudiewerkgroepen die aan een aantal criteria voldoen, krijgen nu werkmiddelen. Laat je niet afschrikken door het woord “criteria”. Het gaat om een minimum aantal activiteiten, aandacht voor educatie en natuurlijk ook deelname aan monitoring- en inventarisatieprojecten. Een groot aantal van de natuurstudiewerkgroepen zal zeker in aanmerking komen.

“Zin in Natuur.studie?!” is een eerste stap. De vrijwilligers van de Raad van Bestuur van Natuurpunt Studie vzw houden de vingers aan de pols en zullen het samenwerkingsmodel regelmatig evalueren en bijsturen.

Kreeg je na het lezen van dit artikel zin in natuurstudie? Sluit je dan aan bij een natuurstudiewerkgroep in jouw buurt.

Ben jij voorzitter en/of contactpersoon van een natuurstudiewerkgroep, maar kreeg je nog geen nieuws over “Zin in Natuur.studie?!” Heb je zin om een nieuwe werkgroep op te starten?

Neem contact op met Krien Hansen:

krien.hansen@natuurpunt.be

Meer weten?

www.natuurpunt.be/studie

www.telmee.be

www.waarnemingen.be

en schrijf je in op de Studie.flits:

www.natuurpunt.be/mijnezines

Met JNM op kamp

Doe jezelf een onvergetelijke zomer cadeau

Tekst: Rocky Zutterman

Van zodra de natuur ontluikt en de zon zijn warme stralen laat voelen, verlangt iedereen bij de Jeugdbond voor Natuur en Milieu (JNM) naar een zomer vol kampen. JNM is de jeugdbeweging voor iedereen die geboeid is door de natuur en bekommerd is om het milieu.

In juli, augustus of september kan je dankzij JNM een unieke reiservaring beleven: JNM organiseert bijna 40 kampen, in binnen- en buitenland. Iedereen kan mee!

Ben je tussen 7 en 12 jaar, dan mag je mee op Piepkamp. De 12 tot 15 jarigen gaan op Inikamp en ook de 16 tot 26 jarigen kunnen samen op kamp.

Net als bij de andere jeugdbewegingen begint een kamp met het opzetten van tenten in een afgelegen weide, nabij een slapend dorpje. Maar dan... trekken wij er samen op uit om aan natuurstudie te doen. Natuurstudiekampen hebben we rond alle mogelijke thema's. Grote zoogdieren, dag- en nachtvlinders, het zeeleven... om er maar enkele te noemen. In één week kan je heel veel zien en te weten komen.

Op flink wat kampen doet JNM aan natuurbeheer. Soms één enkele dag, soms een hele week. Die

laatste zijn de zogenaamde werkkampen. Ze typeren zich door het (gezapige) gezwoeg om een natuurgebied opnieuw aantrekkelijk te maken. Poelen graven, bomen knotten of hooilanden maaien, niets wordt vergeten om de natuur alle kansen te bieden om te bloeien. Vooral voor de 12-plussers zijn er werkkampen.

Misschien ga je liever op milieukamp? Op die kampen is er minder natuurstudie en -beheer, maar des te meer leefmilieu. Verklein je ecologische voetafdruk drastisch, bezoek vernieuwende initiatieven rond duurzame landbouw of visserij. Discussieer over milieuproblematiek, werk een demonstratie uit. Er is voor iedereen wat wils.

Zoek je deze zomer een kamp in de natuur, met oog voor het milieu?

Op www.jnm.be/kampen vind je zeker iets naar je zin.

Inschrijven kan vanaf 30 maart (Piepkampen), 15 april (Inikampen) & 1 mei (kampen voor 16-26 jarigen).

Foto: Pieter-Jan Volders

Neem Natuurpunt op in je testament

Ook als je er niet meer bent kan je nog meer betekenen dan je denkt

Tekst: Ward Stulens

Testament.be is een gezamenlijke mediacampagne van meer dan zestig ngo's en maatschappelijke organisaties. Hun missie is om mensen bewust te maken van de mogelijkheid om een goed doel op te nemen in hun testament. Dat die mogelijkheid bestaat in België is bij velen onbekend of een taboe. Goede doelen, zoals Natuurpunt, hebben die extra werkmiddelen broodnodig. De overheid stimuleert organisaties steeds vaker om zoveel mogelijk zelfbedruipend te zijn. De reguliere kanalen om fondsen te werven zijn daarvoor vaak niet toereikend. Daarom worden erfenissen belangrijker.

Zeker het systeem van duolegaten is belangrijk. Hierbij worden zowel het goede doel als je erfgenamen waaraan je nalaat er beter van. Vooral verre familieleden of

mensen met wie je geen familieband hebt, zouden zonder deze formule torenhoge successierechten betalen.

Testament.be geeft op neutrale wijze informatie aan mensen die vragen hebben over een legaat aan het goede doel. Je kan niet alleen terecht op de website, maar je kan ook bellen of mailen met vragen.

Heb je vragen over de mogelijkheden om Natuurpunt in je testament op te nemen, dan kan je contact nemen met Willy Ibens, algemeen directeur, 015-29 72 52, willy.ibens@natuurpunt.be.

Kijk ook eens op www.natuurpunt.be/giften voor de andere mogelijkheden om Natuurpunt te steunen.

Paula Sémer Het nieuwe boegbeeld van testament.be

De vorige campagne van testament.be met Jan Declair was een schot in de roos. Vandaag siert Paula Sémer, bekend van haar vroegere radio- en televisiecarrière, de groepscampagne, met een filmpje opgenomen op de Kalmthoutse Heide. Sober van opzet, maar met een vrouw barstensvol energie met een eigen visie, een vleugje rebellie en een geweten. Met haar vijftientig lentjes is ze nog minstens even strijdvaardig als een student van twintig.

“Vroeger kon ik de televisie gebruiken om sociale situaties naar voren te schuiven en aan te kaarten. Zonder dat platform voel ik me soms een beetje machteloos. Maar dat wil niet zeggen dat dingen me nu minder aangrijpen. Vooral over zaken die nauw aansluiten bij mijn eigen leefwereld kan ik me nog wel eens opwinden. En dan probeer ik daar ook iets aan te doen.”

De campagne van testament.be is haar op het lijf geschreven. Veel mensen van haar leeftijd voelen zich machteloos en tonen nog weinig engagement. De bekommernis over al wat er fout loopt in de wereld maakt plaats voor zichzelf, hun gezondheid en hun directe omgeving. Een goed doel steunen kan hierin een mooie plaats krijgen.

“Ik herinner me trouwens, uit de periode dat ik nog als producer werkte dat een erg jonge collega overleden was aan darmkanker. Haar ouders besloten na haar overlijden om hun hele erfenis na te laten aan een organisatie die zich inzette voor kankerpatiënten en ze kwamen me opzoeken met de vraag hoe ze dat konden regelen. Ik weet nog dat ik toen geen idee had hoe ik hen kon helpen. Dat verhaal kwam plots weer naar boven toen testament.be me benaderde, ik was er destijds erg van onder de indruk. Het is goed dat mensen nu wel gratis aan die informatie kunnen geraken.”

“Deze samenwerking zal ons sterker maken als vereniging”

natuurpunt
 10 jaar natuur voor iedereen

Tekst: Karolien Van de Velde

De Torenvalk zorgt al meer dan 30 jaar voor het behoud en de verbetering van het leefmilieu in de regio Tielt. Sinds 2011 is de West-Vlaamse natuurvereniging ook een officiële afdeling van Natuurpunt geworden. Het geknipte moment voor een gesprek met voorzitter Johan Callewaert en ere-voorzitter Noël Lievrouw.

Hoe is de Torenvalk ontstaan?

Noël: Dat is zeer toevallig gebeurd. Toen ik begon les te geven, ontmoette ik enkele studenten die net als ik geïnteresseerd waren in vogels. We trokken er samen op uit en na een tijdje groeide die groep aan. Zo ontstond het idee om meer te doen dan alleen maar naar vogels kijken. Begin jaren '80 was ook de periode waarin volop bomen werden gekapt, beken werden vervuild, enz. We beseften dat we actie moesten ondernemen en zo is een werkgroep voor natuurbeleving gesticht op mijn school. Een jaar later, toen het groepje al zo'n 20 à 30 mensen telde, vond ik op reis een torenvalk. Ik verzorgde de gekwetste vogel en wou hem meenemen naar het groepje voor natuurbeleving. Niemand had al een torenvalk gezien want die vogel was hier 30 jaar

geleden verdwenen. Maar de torenvalk herstelde goed en ontsnapte voor ik hem kon tonen. Spijtig, maar het bracht ons wel op het idee om onze werkgroep voortaan De Torenvalk te noemen.

Toen De Torenvalk ontstond, was de regio Tielt nog het mekka van veel minder fraaie zaken. De Poekebeek kleurde de ene dag geel, de volgende dag blauw. Door de enorme concentratie aan varkens was overbemesting een groot probleem. De illegale vogelvangst was wijd verspreid en her en der waren zelfs hanengevchten nog populair. En veel schandalen in de vetmesterij (hormonen/dioxine) bleken hun wortels te hebben in onze streek. Geen wonder dat het aantal leden en vrijwilligers voor onze vereniging snel aangroeide.

Wat zijn de belangrijkste verwezenlijkingen van de Torenvalk?

Noël: Het vogelasiel van het Bulskampveld is geboren binnen de Torenvalk. Een van onze leden is ermee begonnen bij hem thuis. Inmiddels is het een aparte vzw, maar tot voor enkele jaren maakte dat integraal deel uit van onze werking.

Johan: Tweede pronkstuk is de Dag van de Natuur. Dit evenement, dat nu in heel Vlaanderen wordt georganiseerd, ontstond binnen onze werking. We startten ermee om Jan met de pet aan te sporen om een dag per jaar in het landschap te werken. We gingen bijvoorbeeld wilgen knotten bij boeren of zwerfvuil opruimen. Dat is geëvolueerd naar aanplantprojecten in samenwerking met lokale overheden. Zo hebben we in Wingene al zo'n 20 kilometer dreven geplant.

Nog iets wat er bovenuitsteekt is de aankoop van ons natuurgebied De Vorte Bossen, een schitterend beekdaalbos van 47 ha. Dat wordt beheerd door onze vrijwilligers en de terreinploegen van Natuurpunt. Verder zijn er ook nog het Meikensbos en de Baliekouter, natuurgebieden die dertig jaar geleden niet bestonden en die de Torenvalk mee heeft helpen realiseren.

Noël: Dat zijn de uitschieters, maar ook onze kleine projecten zijn de moeite waard. Zo zijn we als eerste

Foto: Karolien Van de Velde

De Vorte Bossen. Foto: Marc De Schuyter

West-Vlaamse vereniging gestart met het ophangen van nestkasten voor de torenvalk. Ook mooi is het verhaal van de grauwe kiekendief. Al 25 jaar gaan er mensen van De Torenvalk naar de streek van Verdun in Frankrijk om de nesten te beschermen in de tarwe- en gerstevelden om ze zo te redden van de pikdorsers.

Johan: Tenslotte mogen we ook trots zijn op onze jeugdwerking, De Kleine Torenvalk. Daarmee laten we kinderen en jongeren op een speelse manier kennis maken met natuur.

Proberen jullie ook te wegen op het lokale milieubeleid?

Johan: Zeker, maar beleidswerk is moeilijk, het is een werk van lange adem. Sommige dossiers, zoals de Oude Leiearm, slepen jaren aan. Daarom is het goed dat ons vast personeelslid die zaken blijft opvolgen want als vrijwilliger haak je na een tijdje af.

Bovendien wordt milieubeleid ook altijd maar complexer waardoor je als lokale vereniging ondersteuning nodig hebt. In 2002 tekenden we een samenwerkingsverband met Natuurpunt. Waarbij we onder meer overeenkwamen om Natuurpunt lokaal te vertegenwoordigen en waardoor wij bijvoorbeeld ook een beroep konden doen op de terreinploegen van Natuurpunt voor het beheer van onze natuurgebieden. De voorbije maanden kwam die samenwerking in een stroomversnelling. Al sinds 2002 werd iedereen die in onze regio lid werd van Natuurpunt automatisch lid van de Torenvalk. Het aantal combi-leden zagen we steeds maar stijgen. De tijd was dus stilaan rijp om een volwaardige Natuurpuntafdeling te worden.

Verandert het iets?

Johan: Onze communicatie is al voor een groot deel aangepast, alle leden zijn ingelicht. Onze naam behouden we, alleen komt er nu Natuurpunt voor. De Torenvalk is in de regio een sterke merknaam. Het zou stom zijn om die te veranderen.

Noël: Eigenlijk verandert er in wezen weinig of niets. We blijven dezelfde mensen, met dezelfde idealen en doelstellingen. Alleen krijgen we met de naam Natuurpunt De Torenvalk nu een andere identiteit.

Johan: Als vrijwilligers kunnen we rekenen op een sterkere professionele ondersteuning. Dat zal ons op termijn alleen maar sterker maken als vereniging. Maar ook voor de verdere uitbouw van Natuurpunt betekent dit een meerwaarde. Men kan meteen terugvallen op een goed draaiende vereniging en een uitgebreide lokale terreinkennis. Dit is een win-situatie voor beide partijen.

Wat hopen jullie nog te bereiken in de toekomst?

Johan: Op verenigingsvlak worden we door externen wel eens omschreven als een vrij unieke groep. Onze sterke vriendschapsband en het enthousiasme zijn de basiselementen om de huidige sterke vrijwilligerswerking in de toekomst veilig te stellen. Die troeven moeten we bewaren. Ook door de belangrijke beslissingen verder in groep te nemen. Je raakt pas vooruit als de stappen die je zet, gedragen zijn door je achterban. Voor je als vereniging presteert, moet je eerst "vereniging maken". Dit zal altijd onze slogan blijven.

Op natuurlak hopen we uiteraard in onze natuurarme streek verder meer natuur te realiseren, dit betekent voor onze regio blijvend alert zijn voor plotse opportuniteiten.

Noël: Opportuniteiten moeten we ook zelf loswrikken want als we zelf niet onze nek uitsteken, gebeurt er weinig of niets.

Haboe Natuur Speurders!

De zon schijnt op onze snoeten en het tjirpt
in alle boomtoppen. Het is lente!

Piepel en Soeza

Bomen

Ze staan daar
maar te staan,
bewegen niet en
maken geen lawaai.

Je zou je kunnen afvragen: "Leven de bomen wel?". Maar in de lente wordt het duidelijk dat er leven in zo'n boom zit. De knoppen barsten open en frisgroene blaadjes komen te voorschijn. Klaar om een hele zomer lang flink te groeien. Groeien? Ook al een teken dat een boom leeft!

Tijdens een lange en mooie zomer, met af en toe een flinke regenbui, kan een boom goed groeien. In de winter gaat de boom in rust, dan groeit hij niet. Met dit weetje kan je iets leuks doen. Je kent vast en zeker de ringen die je ziet in de stam bij een omgezaagde boom. Je weet ook wel dat je de leeftijd van die boom te weten komt door die ringen te tellen.

Dit komt door-
dat elk jaar een
laagje nieuw
hout vlak onder
de bast aan-
groeit. Elke bleke
ring is een zomer,
elke donkere ring
staat voor een winter.

Maar weet je ook dat je met die ringen in de tijd kan reizen? Tel, vanaf de rand van de boom het aantal ringen (bestaande uit een donkere en bleke lijn), gelijk aan jouw leeftijd. Die ring is het jaar dat jij geboren bent. Was het toen een goeie zomer (dikke bleke lijn) of maar een korte en flauwe zomer (dunne bleke lijn)? Misschien ook eens tellen tot wanneer mams en paps geboren zijn, of opa en oma ...

Wist je dat:

Wetenschappers hebben ontdekt dat er boomsoorten zijn die vies beginnen smaken zodra er teveel rupsen aan hun blaadjes knagen, zo proberen ze de rupsen weg te jagen. Ook beginnen ze te "stinken". Wij kunnen dit niet ruiken, maar andere bomen wel. Zo beginnen zij ook alvast vies te smaken, de rupsen moesten maar eens tot bij hen komen ... Dit betekent dus eigenlijk dat bomen met elkaar kunnen "praten".

Tekeningen: Pascale Vantieghem

Buiten!

In dit boekje van Natuurpunt zijn heel wat mooie foto's te vinden. Wedden dat jij ook zo'n mooie foto's kan maken en zonder fototoestel!? Je hebt wel een broer, zus of een vriend(innetje) nodig. Ga samen wandelen tot je enkele foto's wil nemen. Laat je "fototoestel" zijn of haar ogen sluiten en je brengt hem of haar naar dat waar je een foto wil van maken. Je zegt "klik-klak" en op dat moment doet je "fototoestel" zijn of haar ogen even open en vertelt nadien (met de ogen toe) zo nauwkeurig mogelijk wat gezien werd. Na enkele foto's kan je omwisselen.

Micro-Macro

Weet je wat er in de loep staat? Je vindt de oplossing in dit tijdschrift. Mail je antwoord vóór 15 mei naar natuurspeurder@natuurpunt.be en maak kans op een aankoopbon ter waarde van 10 euro in onze Natuur.winkel. Doen!

Groene vuile vingers:

— Zoek samen met mams en paps een leuk plekje uit in de tuin, een verloren hoekje waar hoge planten mogen staan. Maak de bodem een beetje los en plant enkele zonnebloemzaadjes. Af en toe water geven en deze zomer kan je genieten van mooie zonnebloemen. En nadien, in de winter, komen de vogels in je tuin snoepen van de zonnebloempitten.

De natuur in Op avontuur met Piepel en Soeza

Piepel en Soeza weten niet enkel veel over de natuur, ze trekken er ook graag opuit. Je vindt de Boeboeks in verschillende natuurgebieden van Natuurpunt! In het bezoekerscentrum kan je een Boeboek Rugzakje ontlenen met opdrachten en raadseltjes die je in het natuurgebied moet uitvoeren en oplossen. Dat is reuzepret gegarandeerd! Ideaal om tijdens de paasvakantie onze natuurgebieden te verkennen. Ga naar www.natuurpunt.be/boeboeks en ontdek in welke natuurgebieden onze groene vrienden zich verstopt hebben.

Trekt Natuurpunt Gent geld uit voor jouw project?

In 2010 steunde Natuurpunt Gent het project Zwarte Beek in Limburg met maar liefst 1000 euro. Ook in 2011 wil Natuurpunt Gent het meest aansprekende, wervende en creatieve aankoopproject binnen Natuurpunt belonen. Daarom schrijven we een wedstrijd uit. Afhankelijk van de kwaliteit van het project steunen wij de winnende afdeling met 500 of 1000 euro. Het bestuur van Natuurpunt Gent zal de uiteindelijke winnaar kiezen; de beoordeling wordt voorbereid door onze professional die de projectaanvragen verzameld.

Deelnemen kan door een korte beschrijving van het aankoopproject en het belang ervan voor de natuur (maximaal 2 bladzijden) vóór 1 november 2011 te bezorgen aan Joke Van Damme: joke@natuurpuntgent.be of per post naar Mahatma Gandhistrat 32, 9000 Gent.

De winnaar wordt officieel bekend gemaakt op 1 januari 2012. Succes!

Koopjes in de Natuur.winkel!

De winkel van Natuurpunt is meer dan ooit dé referentie voor wie op zoek is naar een bijzonder uitgebreid aanbod van boeken over vogels, planten, natuurbeheer, klimaat... Bovendien vind je er ook een ruim assortiment aan verrekijkers en telescopen. Wie de natuur een handje wil helpen, kan er terecht voor allerlei nestkasten, vogelvoer en voedersystemen.

Als lid van Natuurpunt ontvang je trouwens een mooie **ledenkorting van 10%** op het volledige winkelaanbod. Vanaf **woensdag 23 maart 2011** organiseren we een **stockverkoop** van laatste stuks boeken en optiek. Uiteraard allemaal aan bodemprijzen.

Zo heb je meteen een extra reden om eens langs te lopen in de Natuur.winkel!

Wilde Plantenbeurs en Wilde Rozen

Op **zondag 15 mei** organiseert Natuurpunt Gent voor de 17de keer haar "Wilde Plantenbeurs". We verwelkomen je aan verschillende kramen met inheemse planten en kruiden. **Vanaf 10u** start de verkoop. Bezoekers krijgen heel wat informatie over het plantgoed en nemen tegen een spotprijs een stukje natuur mee naar huis. Waarom bijvoorbeeld niet een wilde roos? Dit jaar geven we de eglantier, de duinroos, de hondroos... eens wat extra aandacht, wilde soorten die erop achteruit gaan bij ons. Je vindt ze in onze Rozen&RoomeR-stand. Bezoekers die een wilde roos kopen, krijgen een gratis RoomeR, een artisaanale Gents aperitief op basis van vlierbloesems. En zij met dorst naar informatie, kunnen terecht op de wilde rozententoonstelling van het INBO in het bezoekerscentrum. **Vanaf 14u** zijn er **geleide wandelingen** in de Bourgoyen, onze eigenste Wilde Gentse Floraliën. Er is ook volop **randanimatie**.

Afspraak: Natuur- en Milieucentrum De Bourgoyen, Driepikkelstraat 32, Gent-Mariakerke

Meer info: www.natuurpunt.be/plantenbeurs

Op de pedalen tijdens de Meetjeslandse Gordel!

Al trappend verken je op **zondag 29 mei** de natuur in het Meetjesland. Starten is mogelijk van 10u tot 16u op verschillende locaties in het Meetjesland, zoals het dorpsplein van Bellem of Merendree, langs het Drongengoed in Ursel of in het Heldenpark in Eeklo. Je kan kiezen tussen 4 verschillende routes (20-50 km) met een eigen thema en traject. Op de gezinsroute fiets je in de buurt van Aalter, er is een bossenroute rond en door het Drongengoed, een route naar Waarschoot en Eeklo en een kastelenroute door de Kalevallei in Nevele. Alle routes passeren langs het centrale punt in Bellem. De Meetjeslandse Gordel is een organisatie van Natuurpunt en Partners Meetjesland, de Meetjeslandse afdelingen van Natuurpunt en het Regionaal Landschap Meetjesland.

Meer informatie vind je op www.meetjeslandsegordel.be

Foto: Vilda/Ludo Goossens

Isoleer je dak nu met Natuurpunt

Zag je tijdens de sneeuwval deze winter ook dat op sommige daken de sneeuw bleef liggen? Dat zijn allemaal goed geïsoleerde daken en zolders. Jouw dak isoleren is essentieel om het energieverbruik van de woning te verminderen en om jouw energiefactuur te verlagen. Zo help je mee om de dreigende klimaatverandering tegen te gaan. De isolatie van een dak of zoldervloer is heel eenvoudig zelf uit te voeren en snel terug verdiend.

Natuurpunt en Eurabo ontwikkelden voor alle leden een aanbod van bio-ecologische zolderisolatie. Als lid van Natuurpunt krijg je ook nog eens tien procent korting op een bestelling van FSC-gelabelde houtwolisolatie. En je helpt mee bij het aankopen van natuurgebieden, want Eurabo geeft voor elke bestelling van Natuurpuntleden een bedrag aan Natuurpunt.

Jij isoleert en bespaart, natuur en milieu winnen erbij. Laat dit de aanleiding zijn om er eindelijk eens werk van te maken. Gewoon doen!

Kijk op www.natuurpunt.be/dakisolatie.

Vrijwilliger in de kijker

"Met weinig middelen zoveel mogelijk bereiken"

Mieke Philips is vrijwilliger van de Natuurpuntafdeling Hasselt-Zonhoven en een rasechte "madam".

Tekst & foto: Karolien Van de Velde

Wat is je functie binnen de afdeling?

Ik zit in de werkgroep communicatie en wij noemen ons-zelf de "madammen". We zijn begonnen met een aantal

dames, maar ondertussen zit er ook één man bij die gelukkig gezellig meebabbelt met de andere madammen. Bij veel andere Natuurpuntafdelingen zijn de mannen in de meerderheid terwijl wij met zo'n grote groep vrouwen zijn, dat is wel leuk. Wij proberen van elke vergadering ook iets plezierig te maken. We combineren het bijvoorbeeld met een etentje.

Ons motto is: met weinig middelen zoveel mogelijk bereiken. Daarmee bedoelen we niet teveel vergaderen en niet teveel werk opnemen wat niet echt nodig is.

Wat doen de "madammen"?

We zijn nu bezig met het ontwerp van een nieuw activiteitenfolderdje. Wij organiseren ook de grote activiteiten van de afdelingen, zoals de Algemene Vergadering. Vroeger was dat eerder een saaie vergadering, nu pakken we dat anders aan. We starten om vier uur, vergaderen tot zes uur en sluiten af met een bio-etentje. Elke vrijwilliger krijgt ook een fotohoudertje uit duurzaam hout met het logo van Natuurpunt cadeau. Zo proberen we de mensen een goed gevoel te geven.

Wat is je belangrijkste motivatie als vrijwilliger?

Mijn liefde voor de natuur. Maar vooral die groep vrienden zou ik niet meer kunnen missen. We hebben ook allemaal hetzelfde doel: je doet iets voor de natuur. Lees het volledig interview met Mieke op www.natuurpunt.be/vrijwilliger

Dag van de Aarde: Geef ons de ruimte

Van 22 tot 24 april loopt de 20ste Vlaamse editie van de Dag van de Aarde. Onder het motto "Geef ons de ruimte" roept de milieubeweging samen met de Gezinsbond lokale verenigingen en afdelingen op om activiteiten op te zetten rond kind- en gezinsvriendelijke leefruimte. We starten de campagne op vrijdag 22 april, de Internationale Dag van de Aarde, met een studienamiddag over de invloed van het ruimtelijk beleid in Vlaanderen op speelruimte, verkeersveiligheid, natuur en bos, kortom de leefkwaliteit van gezinnen en kinderen. In het weekend van 23 en 24 april vinden verspreid over Vlaanderen activiteiten plaats. Het nationaal actiemoment gaat zondag door in het bedreigde Sint-Annabos op de Antwerpse Linkeroever. Samen met Natuurpunt-Wal, Ademloos en andere lokale partners organiseren we een heuse paaseizoektocht om dit druk bespeelde bos te behouden.

Zin om deel te nemen?

Surf naar www.dagvandeearde.be voor alle informatie.

Natuurpunt zkt. jobstudenten (m/v) voor promotiecampagne

Het hele jaar rond is het promoteteam van Natuurpunt overal in Vlaanderen aanwezig op evenementen, op beurzen en aan de ingang van natuurgebieden. In juli en augustus vindt de jaarlijkse zomercampagne aan de kust plaats. Natuurpunt is daarom op zoek naar studenten hoger onderwijs (+18) die als jobstudent deel willen uitmaken van ons ledenwerfteam. Ben je assertief en sterk gemotiveerd om de werking en het lidmaatschap van Natuurpunt te promoten? Dan ben jij misschien de medewerker die we zoeken!

Contactpersoon: Aagje De Doncker, aagje.dedoncker@natuurpunt.be, 0473-89 48 62

Meer lezen: www.natuurpunt.be/vacatures

De lente tegemoet

Eropuit!

Als de lente zich aankondigt gaat het niet enkel in de natuur stevig kriebelen, maar ook bij onze afdelingen. Zij willen je meenemen op ontdekking door de ontluikende natuur. Vroege vogelwandelingen, ontbijtwandelingen, lentewandelingen... dompel je helemaal onder in het lentegevoel. Op onze website vind je nog veel meer activiteiten: www.natuurpunt.be/activiteiten

Antwerpen

3 april 2011

Natuurwandeling over de Bermen van AWW

Samenkomst: 14u tot 16u30,

Stormschranslaan, Duffel

Contact: Johan Asselberghs,

015-31 94 88, 0479-65 29 07,

johan.asselberghs@skynet.be

3 april 2011

Opennatuurdag voorjaarsbloei in het Zevenbergenbos

De uitbundige bloei van de bosanemonen en de slanke sleutelbloemen in het natuurgebied Zevenbergenbos in Ranst tovert het oude parkbos om tot één van de fraaiste natuurlandschappen in de provincie Antwerpen. **Samenkomst:** Er vertrekken geleide wandelingen om 10u, om 14u en om 14u30 aan de grot op het einde van de Kasteeldreef in Ranst. Er is ook een mogelijkheid om vrij te wandelen op een bewegwijzerde route in het natuurgebied.

Contact: Eddy Meulemans, 03-485 60 11

Opmerking: Aan het boshuisje zijn warme en koude dranken en pannenkoeken te verkrijgen. Er is parkeergelegenheid in de Kastanjelaan of in de Boerenkrijglaan tegenover het dienstencentrum Zevenbergen.

15 mei 2011

Een werelds ontbijt en een wandeling vol natuur.

Twee wandelingen: één vertrekt om 8u met daaraan aansluitend een (h)eerlijk ontbijt. De tweede wandeling vertrekt om 10u30, met ontbijt voor de wandeling. Kom je graag ontbijten zonder wandelen, dan ben je welkom tussen 8u30 en 10u30.

Jonge konijnen. Foto: Luc Meert

Samenkomst: Heuvel, Putte

Contact: Jo en Kris, 015-51 45 88,

putte@oww.be

Prijs: volwassenen 10 euro / kinderen

6 euro (5 - 12 jaar). Inschrijven voor 8 mei 2011.

Limburg

27 maart 2011

Lentewandeling naar de holle wegen

Samenkomst: 14u tot 16u30,

Hagelandstraat 1, Loksbergen

Contact: Jan Kenens, 0494-40 45 92,

jan.kenens@natuurpunt.be

Opmerking: niet geschikt voor rolstoelen.

2 april 2011

Voorjaarswandeling in De Zig en de Goort

Samenkomst: 9u tot 12u, Doorslagstraat, Molenbeersel

Contact: Frans Parren, 0495-23 83 62,

frans.parren@scarlet.be

3 april 2011

Proeven van de lente!

Seizoensopening met leuke activiteiten

Samenkomst: 14u tot 16u30, Grauwe Steenstraat 7/2, Koersel

Contact: Vlaams Bezoekerscentrum De Watersnip, 011-45 01 91,

watersnip.anb@vlaanderen.be

17 april 2011

Natuurspeurdertjes - Kikkers en andere waterdierdertjes

Samenkomst: 14u tot 16u30, Grauwe Steenstraat 7/2, Koersel

Contact: Vlaams Bezoekerscentrum De Watersnip, 011-45 01 91,

watersnip.anb@vlaanderen.be

Opmerking: Op avontuur in de natuur voor kinderen van 5 tot 7 jaar (en hun ouders). Deelname 1 euro, drankje en koek inbegrepen.

17 april 2011

Op zoek naar voorjaarsbloei

Samenkomst: 14u tot 16u30,

Maalbeekstraat, Paal

Contact: Dirk D'Hondt, 013-52 30 46,

0473-75 15 84, dirk.dhondt@base.be

Oost-Vlaanderen**25 maart 2011****Uilentocht**

Zoektocht in de Scheldevallei naar de steenuil, ransuil, kerkuil en bosuil.

Samenkomst: 20u tot 23u, Dorp, Zevergem

Contact: Guy Huylebroeck, 0473-89 42 09, guy.huylebroeck@skynet.be

2 april 2011**Maandwandeling in de Bourgoyen-Ossemeersen**

De lente is in het land. Al wie het wil ervaren met een deskundige gids, rept zich naar de Bourgoyen-Ossemeersen.

Samenkomst: 14u30, aan het NMC De Bourgoyen, Driepikkelstraat 3, Mariakerke

Contact: Joke Van Damme, 09-227 22 94, joke@natuurpuntgent.be

Opmerking: Toegankelijk voor kindervagens en rolstoelgebruikers.

3 april 2011**Vroegochtendwandeling in de Kalkense Meersen, met ontbijt!**

Het prille voorjaar hangt al in de lucht en in de Kalkense Meersen zijn de eerste grutto's al neergestreken. Wie vroeg uit de veren kan, is welkom om mee te genieten van de ochtendlijke rust. Na afloop van de wandeling kan je mee aanschuiven voor een heerlijk ontbijt.

Samenkomst: 6u30 tot 9u, Peperstraat, Kalken

Contact: Michaël Crapoen, 0479-39 60 78, michken@hotmail.com

Prijs: 7 euro, 4 euro voor kinderen jonger dan 12 jaar

Opmerking: Het ontbijt vindt plaats in de parochiezaal in de Peperstraat 3 in Kalken. Ook mensen die niet mee gaan wandelen, zijn welkom op het ontbijtbuffet!

Wel vooraf inschrijven bij Michaël.

1 mei 2011**Gezinswandeling in de Heidemeersen**

We bezoeken de nog twee resterende rivierduinen, 't Stampkot en de Hoge Berg met zijn voorjaarsflora van o.a. meiklokje, dalkruid, salomonzegel, gevlekte aronskelk.

Samenkomst: 14u tot 17u30, Galgenbergstraat 39, Berlare

Contact: Stefaan Thibau, 052-42 69 72, stefaan.thibau@skynet.be

Vlaams-Brabant**27 maart 2011****Goudveiwandeling**

Wandeling langs beken en landelijke wegen in en rond Asbeek op zoek naar dit schattige plantje.

Samenkomst: 14u tot 16u30, Kespier, Asse

Contact: Frans Roggeman, 02-452 58 78, frans.roggeman@telenet.be

Opmerking: Aangepast schoeisel nodig.

13 april 2011**Beerkesclub**

Zin in een dagje natuur in het provinciedomein van Huizingen, om op zoek te gaan naar de eerste lentegeuren en lentekleuren?

Samenkomst: 9u tot 16u, H. Torleylaan 100, Huizingen, bijeenkomen op de parking provinciedomein Huizingen

Contact: Piet Onnockx, 02-380 17 52, piet.onnockx@telenet.be

Opmerking: Leden 7 euro, niet leden 10 euro. Op voorhand inschrijven. Info bij Piet.

22 mei 2011**Rond Dweurp in 't Dweurps**

Een gezellige wandeling in het Dworps dialect van de Kring via de Weikes en de Vroenenbos naar de Grootheide en de Rilroheide.

Samenkomst: 14u30 tot 17u30, Alsembergsesteenweg 612, Dworp, startplaats oud gemeentehuis Dworp

Contact: Piet Onnockx, 02-380 17 52, piet.onnockx@telenet.be

West-Vlaanderen**27 maart 2011****Fietstocht door Speyen en de Lage moeren**

Speyen en de Lage moeren vormen een uniek stuk natuur in het Brugse, in Speyen zijn de eerste grutto's wellicht aangekomen en van de Lage moeren verwachten we veel goeds sinds de natuurinrichtingswerken er uitgevoerd werden en de waterstand aanzienlijk verhoogd werd.

Samenkomst: 13u30 tot 17u, Steenkaai 1, Brugge (Scheepsdaele brug, kant Steenkaai Brugge)

Contact: Wim Jans, 0498-29 61 26, jans-pillen@village.uunet.be

Niet te missen!

Zondag 17 april: Vlaamse

Ardenndag (Oudenaarde)

Zondag 1 mei: Feest in het Koebos (Pellenberg)

Zondag 8 mei: Feest in het Burreken (Brakel)

Zondag 15 mei: Wilde floralien in de Bourgoyen (Gent)

Zondag 15 mei: Feest in de vallei van de Zuidleie (Oostkamp)

Zondag 5 juni: Feest in het Silsombos (Erps-Kwerps)

Zondag 12 juni: Feest in het Paddenbroek (Gooik)

Zondag 19 juni: Opening bezoekerscentrum Mariahof (Bree)

Alle info en meer activiteiten op www.natuurpunt.be/nationaleactiviteiten

3 april 2011**Voorjaarsbloeiërs in het Fort van Beieren**

Het Fort van Beieren is een uitstekende locatie om voorjaarsbloeiërs waar te nemen, op een kleine oppervlakte is er een grote diversiteit aan planten.

Samenkomst: 14u tot 17u,

Gemeneweidestraat, Koolkerke

Contact: Chantal De Vriese, 050-34 35 98

Meebrengen: stevige wandelschoenen, loep

24 april 2011**Paarse lente... Voorjaarsflora in Bellegembos**

Met een prachtige voorjaarsflora en heel wat zomergasten onder de vogels is het volop lente geworden. De paarse gloed van de wilde hyacinten kleurt de bosbodem

Samenkomst: 14u30, Argendaalstraat, Bellegem

Contact: Trees DePrest, 056-20 05 10, natuurpuntkortrijk@telenet.be

1 mei 2011**Vogelgeluiden in 't Bosje**

Een vroege ochtendwandeling vol vogelgekletter.

Samenkomst: 6u tot 8u,

Mercatorlaan, 15, Oostende

Contact: Jacques Casselman, 059-70 67 10, natuurpunt.middenkust@skynet.be

Roemenië

Waar vampieren koning zijn

De republiek is gelegen in Oost-Europa en grenst aan Bulgarije en Servië in het zuiden, Moldavië en Oekraïne in het noorden en Hongarije in het westen. Het heeft een landklimaat met warme zomers (tussen de 22 en 24° C) en koude winters (gemiddeld rond -3° C) maar lokaal zijn er veel verschillen door de invloed van de bergen, de vlaktes en de Middellandse en Zwarte Zee. De Karpaten, een bergketen die zich uitstrekt van het zuidwesten tot het oosten, domineert het hele land. Dankzij de nog grotendeels ongerepte natuur leven hier de grootste populaties lynxen, wolven en beren van Europa. Daarbij komen ook nog tientallen zeldzame plant- en diersoorten.

De Donaudelta is met zijn 4500 km² het grootste wetland van Europa en is opgenomen als Werelderfgoed van Unesco. Hoewel de delta een unieke rijkdom herbergt aan vissen en vogels, leven de meeste diersoorten in de bergen.

Vroeger bedekten oerbossen bijna heel Roemenië (behalve het zuidoosten). Tegenwoordig bedekken bossen 26% van het land. Er worden ongeveer 630

zones beschermd, goed voor zo'n 1.200.000 hectare en er zijn 3 biosfeerreservaten (een door de Unesco aangewezen gebied dat een ecosysteem representeert, waarin de ecosystemen en de genetische waarden beschermd worden), 14 nationale parken en 362 nationale reservaten. Het oudste nationale park van Roemenië, Parcul National Retezat, werd al in 1935 opgericht en ligt in de Karpaten.

Vleermuizen à volenté

En laat het nu net in het land van Graaf Dracula zijn dat de Vleermuizenwerkgroep sinds enkele jaren inspanningen doet om de enorme vleermuispopulaties te beschermen. Bijvoorbeeld in de Huda lui Papara grot die de grootste gekende populatie van overwinterende vleermuizen van West- en Oost-Europa herbergt! In Roemenië kan je wel 30 verschillende soorten vleermuizen vinden, bij ons tellen we 19 soorten.

Enkele jaren geleden startte de Bat Conservation Trust en "The Institute of Zoology" uit het Verenigd Koninkrijk met een monitoringsprogramma voor

Wie "Roemenië" zegt, heeft het meestal in één adem over Graaf Dracula, de vader van alle vampieren. Naar alle waarschijnlijkheid vond Bram Stoker de nodige inspiratie voor zijn roman in de regio Transsylvanië en bij Vlad III, ook bekend als Vlad de Spietser of Vlad Dracula. De vorst van Walachije, die regeerde rond 1450, verzette zich zeer sterk tegen de Turken en de uitbreiding van het Ottomaanse Rijk. En ondanks zijn wreedheden kwamen de Roemenen er pas na de val van het IJzeren gordijn achter dat hun nationale held in het westen de reputatie had van een vampier. Maar Roemenië is meer dan Dracula alleen. Het is een land met uitersten; prachtige bergen in het midden, vlakten in het zuiden en oosten en de Zwarte Zee in het westen. Voeg daar dan nog de verscheidenheid aan culturen aan toe en je hebt een land met een imposante schoonheid.

Tekst: Alex Lefevre

Foto: Alex Lefevre

vleermuizen, de Indicator Bats Program of kortweg iBats. De doelstelling was om via eenvoudige methoden de populatietendensen van sommige vleermuissoorten en de impact van de klimaatopwarming op de dieren in kaart te brengen.

Het eerste project ging van start in mei 2006 in Roemenië en Bulgarije met steun van de Darwin Initiative. Tussen 2006 en 2008 besteedde de vereniging 309 avonden aan monitoring van vleermuizen, en legde hierbij 14.335 km af.

"Hier leven de grootste populaties lynxen, wolven en beren van Europa"

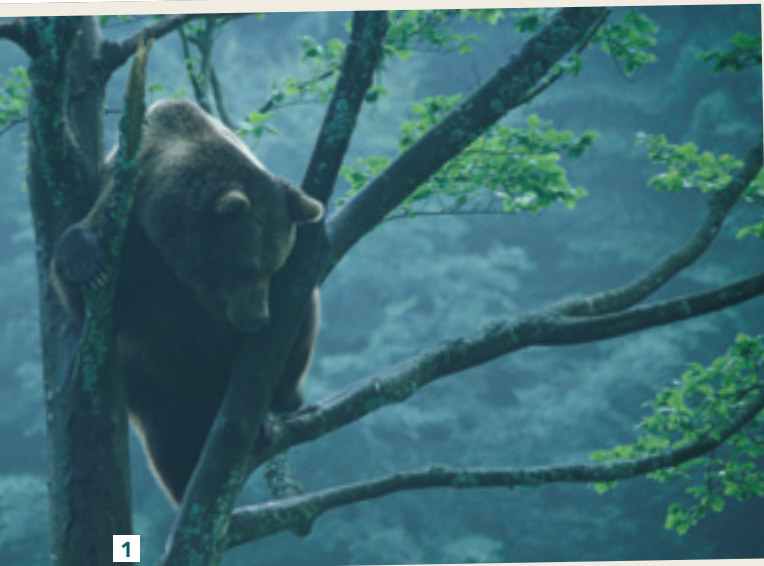
Al sinds 2003 is de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt nauw betrokken bij de monitoring van vleermuizen in Roemenië. Zo werd in juni 2003 nog een workshop gehouden in Rimetea onder impuls van de Britse vleermuizenwerkgroep met fondsen van het ministerie voor leefmilieu in de UK. Natuurpunt lichtte toen de unieke Vlaamse situatie toe, namelijk hoe een

netwerk van vrijwilligers een grote bijdrage kan leveren aan de bescherming van vleermuispopulaties. Dankzij een financiële bijdrage aan Eurobats door de toenmalige Afdeling Natuur, konden brochures gedrukt worden in het Roemeens om op het belang van vleermuizen te wijzen. Een mooie start.

Maar tot vandaag gaat het nog steeds bergaf met de natuur in Roemenië. Zo kreeg het land recent nog een verwittiging van de Europese Commissie voor het niet toepassen van de Europese vogel- en habitatrichtlijnen in de Donaudelta, een Natura 2000-gebied.

Duizenden vleermuizen in één grot

De West-Karpaten omvatten het grootste karstgebied van Roemenië met vele grotten. Eén van die grotten is de Huda lui Papara grot. Het is vermoedelijk de grootst gekende overwinteringsplaats voor vleermuizen van Europa. Elke winter worden er meer dan 10 soorten aangetroffen, zoals de grote en kleine hoefijzerneuzen, vale vleermuizen, dwergvleermuizen.

1

2

1 Dankzij de ongerepte natuur leven hier nog beren. Foto: Vilda/Rollin Verlinde 2 Groep langvleugelvleermuizen. Foto: Vilda/Rollin Verlinde

Schattingen leveren spectaculaire cijfers op: bijna 60.000 overwinterende dieren, waarvan meer dan 30.000 langvleugelvleermuizen. Dat is ongeveer 90% van de totale Roemeense populatie van de soort!

“Het gaat bergaf met de natuur in Roemenië”

Ook duizenden dwergvleermuizen, vale vleermuizen en zelfs rosse vleermuizen komen overwinteren in de grot. Eén van de minst algemene soorten blijkt er de watervleermuis te zijn met amper een kleine 10-tal dieren, een schril contrast met onze situatie, want bij ons is het één van de meer voorkomende soorten.

Uit onderzoek blijkt de dichtheden van die groepen vleermuizen ongeveer 2.000 tot 3.150 dieren per m² te omvatten. Maar deze grot is niet beschermd en wordt geregeld verstoord door hordes toeristen.

Nieuwe projecten moeten beterschap brengen

Recent werd, in samenwerking tussen ANB, de Roemeense Vleermuizenwerkgroep en Natuurpunt, een nieuw project opgestart om Speciale Beschermingszones (SBZ's) te inventariseren op de aanwezigheid van vleermuispopulaties.

De doelstelling van het project is tweeledig. Enerzijds willen we de Roemeense overheid bijstaan bij het vervullen van hun verplichtingen met betrekking tot de Natura 2000-doelstellingen en de Habitatrichtlijnrapportering, met specifieke aandacht voor het voorkomen van de vleermuispopulaties en de afgebakende Speciale Beschermingszones. Anderzijds willen we een methode uitwerken om ook in andere Oost-Europese landen de vleermuispopulaties in de Natura 2000-gebieden te inventariseren. De beoogde resultaten zullen mee vorm geven aan de regionale en lokale instandhoudingsdoelstellingen voor vleermuizen

Het project

Roemenië is een van de meest biodiverse landen in Europa. In 2007 werd in Bran een workshop gehouden rond het thema “Natura 2000 in Roemenië: opportuniteiten en problemen”. Eén van de aandachtspunten was de nood aan het opzetten van platformen om lokale en Europese ervaringen uit te wisselen rond de implementatie van Natura 2000. Naar aanleiding van de eerste Habitatrichtlijn Artikel 17-rapportering (stand van Habitats en Bijlagesoorten) bleek dat Roemenië, specifiek wat betreft de rapportering voor vleermuizen, over onvoldoende informatie beschikte om een goede rapportering te kunnen doen. De EU vroeg met aandrang om hier verandering in te brengen.

Met 22% van de oppervlakte aangemeld als Natura 2000-gebied is Roemenië bijzonder ambitieus wat betreft het beschermen van het natuurlijke erfgoed. De middelen en de kennis die nodig zijn voor de verdere planning en beheer, of een goede monitoring, zijn op dit ogenblik helaas niet altijd beschikbaar. In

3 Grote hoefijzerneus. Foto: Vilda/Yves Adams 4 Het Roemeense platteland. Foto: Rana/Jan Buys

het verleden werden in Roemenië al tal van dieren- en plantengroepen geïnventariseerd met specifieke aandacht voor het belang van Natura 2000-gebieden.

De grottenstelsels van de Karpaten en andere gebieden zijn van groot belang voor overwinterende vleermuizen. Dit werd door de vrijwilligers al in kaart gebracht. Maar eenzelfde inspanning is nog niet geleverd over het voorkomen van vleermuizen in zomerhabitats. Die kennis is echter cruciaal voor het uitwerken van instandhoudingsdoelstellingen, zoals verplicht onder de Habitatrictlijn.

Met het oog op goede instandhoudingsdoelstellingen dient een onderscheid gemaakt te worden tussen het belang van winter- en zomerverblijfplaatsen enerzijds, maar ook van foerageergebieden en aanvliegroutes. Foerageergebieden kunnen immers tot op een tiental kilometers van de verblijfplaatsen liggen. Om die te bereiken maken vleermuizen gebruik van vaste vlieg-routes langs lijnvormige elementen zoals houtkanten, bosranden, dreven en waterlopen. Een goede inventarisatie kan cruciale informatie aanleveren voor het beschermen van dit aspect van de ecologie van de soorten.

Uiteraard gelden vleermuissoorten als indicatoren voor een algemene natuurkwaliteit, niet enkel voor het geheel van de vleermuizen, maar even goed voor insecten en andere dieren. De monitoringen zullen uitgevoerd worden doormiddel van batdetectoren.

Aan de slag

Van de 273 erkende SBZ's in Roemenië (situatie eind december 2008) zouden er zo'n 28 (10%) geïnventariseerd worden. Als eerste stap is het belangrijk om de medewerkers van de NGO te trainen in het gebruik, opnemen en herkennen van de diverse vleermuissoorten. Hiervoor zal een specifieke workshop voor de vrijwilligers van de Roemeense Vleermuizenwerkgroep georganiseerd worden. Want niettegenstaande dat het

aantal vleermuissoorten in Europa vrij beperkt is (zo'n 35-tal), is het scala aan geluiden die ze voortbrengen zeer uitgebreid en vereist het een lange en gedegen veldervaring om tot de nodige determinatie te kunnen komen.

“Roemenië is een van de meest biodiverse landen in Europa”

Sinds meer dan 10 jaar heeft de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt op het gebied van vleermuizen geluidsanalyses een enorme expertise ontwikkeld. De medewerkers van de werkgroep werden, op vraag van de Bat Conservation Trust (in 2003) en The Zoological Society of London (in 2009), al een aantal keer uitgenodigd in Roemenië om hun ervaringen rond monitoring en de uitbouw van een vleermuizenwerkgroep met vrijwilligers te delen met de plaatselijke medewerkers.

Het nieuwe project zal uitgevoerd worden in samenwerking met de Romanian Bat protection Association of Asociatiapentru protectia Liliecilor din Romania (www.aplr.ro), een NGO die vrijwilligers van het hele land samenbrengt met als doel de bescherming van de vleermuizen in Roemenië. De laatste jaren werden al verschillende projecten opgestart in samenwerking met DEFRA (UK), Naturschutzbund Deutschland, FFI, Bat Conservation Trust, Rufford Grant, BP Conservation Programme en The Zoological Society of London. Het was die organisatie die destijds enkele folders verdeelde over het leven van vleermuizen. Een aantal van die folders zijn vertaald en gedrukt dankzij de financiële steun van het ANB via een budget ter beschikking gesteld aan Eurobats.

De Week van de Zee zet de natuur in de kijker. Voor een overzicht van de vele tientallen activiteiten is er een gratis brochure T 0800 20 021 of je surft naar www.weekvandezee.be. Een voorsmaakje ...

7 mei • Natuurwandeling in het Vlaams natuurreservaat 'de Zwinduinen'
Natuurpunt Knokke-Heist organiseert tijdens de Week van de Zee 13 wandelingen die een overzicht geven van de mooiste natuurgebieden in de gemeente.

8 mei • Happening De Nachtegaal (De Panne)
Activiteiten voor groot en klein met ondermeer kinderlabo, schilderen en aquareltekennen, boetseren, blote voetenpad vissersliederen, kindergrieme, ... Ook in Koksijde, Nieuwpoort, Oostende, Bredene, De Haan, Wenduine en Knokke-Heist vind je deze happenings: 'zeedorpen'.

8 mei • Opendeurdag Vogelopvangcentrum Oostende
Een blik achter de schermen van een vogelopvangcentrum.

14 mei • Paling vissen met fuiken (Nieuwpoort)
Het gaat niet goed met de paling. Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) laat zien hoe dat komt en wat eraan gedaan kan worden. Alle vissen worden in aquaria getoond en uiteraard krijg je de nodige uitleg bij het hoe en waarom van dit project.

www.weekvandezee.be

BIF EcoLogical

Een ethisch-ecologisch beleggingsfonds
dat dieper gaat

BIF EcoLogical is een ethisch én ecologisch geïnspireerd beleggingsfonds. Het legt in zijn investeringsbeleid de nadruk op entiteiten die rekening houden met het **ecologisch en maatschappelijk evenwicht**:

- Bedrijven, instellingen en landen die, voor zover gekend, verstorend werken voor het evenwicht worden geweerd.
- Bedrijven, instellingen en landen die stimulerend of herstellend werken krijgen een actieve voorkeur en vormen mee het hoofddoel van het fonds.

BIF EcoLogical tracht **twee doelstellingen** te verwezenlijken:

- Op middellange termijn winst bezorgen aan uw spaargeld.
- Op korte en lange termijn uw spaargeld aanwenden ter ondersteuning van bedrijven, instellingen en projecten die ten goede komen aan de **leefbaarheid van de wereld rondom ons**.

Wie in BIF EcoLogical belegt is bereid om een (beperkt) deel van de potentiële (financiële) winsten op te offeren om deze tweede doelstelling te bereiken. Bovenstaande doelstellingen zijn een streefdoel, geen garantie.

Meer info en prospectus: www.ecological.be
Contact: info@ecological.be

Ontdek deze 100 % natuurlijke inbouw houtoven voor brood, pizza, ovenschotels,...

Kies voor de unieke smaak van een houtoven en een authentieke leefstijl ! De houtovens van Le Panyol zijn een 100 % natuurproduct gebakken in de vuurvaste witte aarde van de groeven van Larnage (Provence).

- traditionele koepelvorm in segmenten
- ± 1 uur branden voor 4 uur baktijd
- perfecte verbranding met hoog rendement
- een evenredige warmteverspreiding
- eenvoudige plaatsing, binnen of buiten
- bekleding naar eigen smaak

Toonzaal in uw buurt en een brochure:

- www.0108.dutry.info - **Batibouw: stand 6110**
- Bel : 056 77 60 90 - Fax : 056 77 42 94
- Schrijf naar LE PANYOL Belgium
Jagershoek, 10 - 8570 Vichte

Zonnen voor meer natuur

snelle beslissers verdienen meer !

Wie groene stroom produceert met zonnepanelen krijgt daarvoor groene stroomcertificaten. Installaties die begin 2011 worden gekeurd, krijgen 20 jaar lang 330 euro per 1000 kWh geproduceerde stroom.

In de loop van 2011 en de jaren erna zullen de bedragen geleidelijk dalen. Alle informatie hierover vind je op onze website.

Het moment van de keuring van jouw installatie blijft hoe dan ook bepalend voor de subsidie die jij in de jaren erna krijgt voor jouw stroom. Als je overweegt om een installatie te plaatsen heb je er alle belang bij om snel te beslissen.

Investeren in zonne-energie blijft rendabel, maar het financieel rendement zal de komende jaren systematisch afnemen.

Snelle beslissers genieten het hoogste rendement !!!

www.natuurpunt.be/zonnen
0478-95 71 70

Verhuisd? Vragen over lidmaatschap?

Om te voorkomen dat je het volgende nummer van dit tijdschrift niet zou ontvangen, meld ons vandaag nog jouw nieuw thuisadres. Neem daarvoor contact op met onze ledenadministratie, 015-29 72 51 of ledenadministratie@natuurpunt.be. Hier kan je ook terecht met alle vragen of problemen over je lidmaatschap.

Dienst: natuurbeheer, studie, communicatie, beleid, financiën, personeel, algemene zaken.

Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, 015-29 72 20, info@natuurpunt.be, www.natuurpunt.be geopend ma-vrij: 9u-17u

Dienst: Educatie & museum

Graatakker 11, 2300 Turnhout, 014-47 29 55, educatie@natuurpunt.be

Natuurpuntwinkel

Stationstraat 40, 2800 Mechelen www.natuurpunt.be/winkel, winkel@natuurpunt.be, 015-43 16 88

Bij sommige bezoekerscentra en secretariaten is er een kleine winkel. Die herken je aan het winkelkarlogo.

Bezoekerscentra

NMC De Bourgoyen, Stad Gent i.s.m.

Natuurpunt, Driepikkelstraat 32, 9030 Gent, 09-216 44 78, bc.bourgoyen@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Landschap De Liereman, Schuurhovenberg 43, 2360 Oud-Turnhout, 014-42 99 66, bc.deliereman@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Hageven, Tussenstraat 10, 3910 Neerpelt, 011-80 26 77, bc.hageven@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Mechels Rivierengebied, Muizenhoekstraat 7, 2812 Muizen-Mechelen, 015-43 61 09, bc.mechelsrivierengebied@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Uitkerkse Polder, Kuiperscheeweg 20, 8370 Uitkerke-Blankenberge, 050-42 90 40, bc.uitkerkseppolder@natuurpunt.be

Vlaams Bezoekerscentrum de Otter i.s.m. Natuurpunt, De Blankaart, Iepersteenweg 56, 8600 Woumen-Diksmuide, 051-54 52 44, debblankaart@natuurpunt.be

Vlaams Bezoekerscentrum De Watersnip i.s.m. Natuurpunt, Vallei van de Zwarte Beek, Grauwe Steenstraat 7/2, 3582 Koersel-Beringen, 011-45 01 91, watersnip.anb@vlaanderen.be

Bezoekerscentrum Huize Ernest Claes, E. Claesstraat 152, 3271 Zichem, 013-32 63 60, bc.huizeerestclaes@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum De Klapekster, Kolonie 41, 2323 Wortel, 03-314 24 15, bc.deklapekster@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum 't Vloot, Demerstraat 60, 3560 Linkhout, 013-55 63 81, bc.tvloot@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Kiewit, Putvennestraat, 3500 Hasselt, 011-24 60 20, bc.kiewit@natuurpunt.be

Voor openingsuren kijk je best op www.natuurpunt.be/bezoekerscentra

Regionale secretariaten

West-Vlaanderen: De Blankaart, Iepersteenweg 56, 8600 Woumen (Diksmuide)
Oost-Vlaanderen: Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent

Limburg: Kiewitdreef 5, Domein Kiewit, 3500 Hasselt, 011-24 60 20, info@natuurpuntlimburg.be

Vlaams-Brabant: Leuvensestraat 6, 3010 Kessel-Lo, 016-25 25 93

Antwerpen: Steenstraat 25, 2180 Ekeren, 03-541 58 25, antwerpennoord@natuurpunt.be

Redactie

Eindredacteur: Sofie Versweyveld, 015-29 72 24, sofie.versweyveld@natuurpunt.be
Illustraties: Jenny Dedoncker

Beeldmateriaal Natuur Speurder

Met dank aan Geert Vanhulle

Prepress

Check-it.eu cvba
F. Lousbergskaaï 105/1, 9000 Gent
09-265 85 76, info@check-it.be

Druk

Drukkerij Corelio Printing nv. Erpe-Mere
Papier: Respecta60, 60% gerecycled, 40% chloorvrije vezels van verantwoord beheerde bossen.
Oplage: 91.000 exemplaren

Verantwoordelijke uitgever

Willy Ibens, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Lid worden van Natuurpunt

Het lidmaatschap bedraagt € 24 per kalenderjaar en is geldig voor het hele gezin. Overschrijven op rekeningnummer 230-0044233-21 van Natuurpunt, IBAN: BE17 2300 0442 3321, BIC: GEBABEBB.

Abonnementen op Natuur.focus en Natuur.oriolus

Leden van Natuurpunt kunnen zich abonneren op de gespecialiseerde tijdschriften Natuur.focus en Natuur.oriolus. Het abonnement kost € 8,5 voor elk van deze tijdschriften. Wie intekent op beide tijdschriften betaalt slechts € 14,5. Dit bedrag is over te schrijven op rekeningnummer 230-0044233-21 van Natuurpunt, IBAN: BE17 2300 0442 3321, BIC: GEBABEBB met vermelding van de titel van het tijdschrift en (indien mogelijk) je lidnummer. Lidgeden en abonnementen kunnen samen worden betaald indien duidelijk wordt vermeld welk(e) tijdschrift(en) men wenst.

Donateurs

Voor giften vanaf € 40 krijgt u een fiscaal attest. Giften mogen worden gestort op rekening 293-0212075-88, IBAN: BE56 2930 2120 7588, BIC: GEBABEBB. Indien een projectnummer of projectnaam wordt vermeld, gaat de gift naar het bedoelde reservatenfonds.

Nalatenenschappen en legaten

Geregeld besluiten mensen om via een nalatenenschap of legaat ons natuurbehoudswerk te steunen. Dat is niet alleen een goede zaak voor onze vereniging, ook de legataris zelf verzekert er zich van dat flink wat minder erfenisrechten naar de staatskas vloeien dan bij een gewone erfenis. Overweegt u ook om die stap te zetten en onze vereniging te begunstigen, dan raden we u aan een notaris te raadplegen. Die kan u exact meedelen hoe u te werk moet gaan en welke formule het best bij u past.

Voor nog meer inlichtingen over de mogelijkheden van legaten en schenkingen ten voordele van ons natuurbehoudswerk, kan u terecht bij Willy Ibens, algemeen directeur Natuurpunt, 015-29 72 52. Hij zal graag antwoorden op uw vragen.

Partners voor natuurbehoud

De Vlaamse overheid erkent en steunt Natuurpunt in de strijd voor natuurbehoud.

Jonger dan 25? Neem eens een kijkje op www.jnn.be

Natuurpunt werkt op wereldschaal mee aan het behoud van natuur en soortenrijkdom.

Als Vlaamse partner van BirdLife International en van Eurosite ondersteunen we zusterorganisaties en beschermingsprojecten. In Wallonië werken we samen met Natagora.

Voor diverse projecten her en der in Vlaanderen kan Natuurpunt rekenen op de financiële rugsteun van de Europese Unie in het kader van het Life-programma.

Onze vereniging kan haar doelstellingen realiseren dankzij de steun van onze hoofdsponsors: Aardgas, Electrabel GDF Suez, Linea Trovata SunTec nv, Nationale Loterij, Torfs en Triodos.

Nationale Loterij creëert kansen 6

Triodos Bank

Al onze partners vind je op www.natuurpunt.be/partners

Onze Vlaamse waterlopen herleven na twintig jaar intensief zuiveringswerk van Aquafin. De verbeterde waterkwaliteit uit zich ondertussen zichtbaar in de groeiende biodiversiteit. Al deze diertjes zijn waargenomen in of langs onze beken en rivieren. Sommige soorten zijn erg gevoelig voor verontreiniging. Hun aanwezigheid is het beste bewijs dat het met onze waterkwaliteit de goede kant op gaat!